

I	VISIE	7	V	EXPO	111
	Kunststichting	10		VOOR GOD & GELD. Gouden tijd van de Zuidelijke Nederlanden	113
	Angelsaksische inspiratie	13		OER. De wortels van Vlaanderen	115
	Financiële ondersteuning	14		VOSSSEN. Expeditie in het land van Reynaert	117
	Phoebus: <i>what's in a name?</i>	17		PIKANT. Vijf eeuwen cultuurgeschiedenis uitgekleed	118
	Organisatie	17		BLIND DATE. Portretten met blikken en blozen	120
	Katharina Van Cauteren	18		ZOT VAN DIMPNA. Een wereld vol passie, lef en rebellie	123
				FROM MEMLING TO RUBENS. The Golden Age of Flanders	124
II	ACHTERGROND	21		THUIS BIJ JORDAENS	127
	De familie Huts als verzamelaars	25		PAINTING FLANDERS. Flemish Art 1880-1914	129
				SAINTS, SINNERS, LOVERS, AND FOOLS.	130
III	COLLECTIE	27		300 Years of Flemish Masterworks	
	Kunst uit de Zuidelijke Nederlanden	30		3500 jaar textielkunst	133
	van de middeleeuwen tot de barok			Beeldenpark Singelberg	134
	Belgische kunst uit de periode 1880–1930	34		Deugnieten & Rebellen	137
	Twintigste en eenentwintigste eeuw	40		CoBrA-depot	138
	CoBrA	46		Schilderij in de kijker	140
	Oudheid	52		Kunst in beweging	141
	Latijns-Amerikaanse kunst uit de 20ste eeuw	58	VI	SAMENWERKINGEN	143
	Latijns-Amerikaanse kunst uit de koloniale periode	62		Bruiklenen en samenwerkingen	147
	Topografie en cartografie	66		Bruiklenen van lange duur	148
	Reynaert de vos	70		Bruiklenen van korte duur	151
	Mode en kant	74		Partnerschap	153
	Maritiem en logistiek erfgoed	78	VII	BOERENTOREN	155
	Naturalia en Mirabilia	82			
	Boerentoren	86	VIII	PUBLICATIES	165
IV	ONDERZOEK	91		Phoebus Focus	166
	Wetenschappelijk onderzoek	95		Boeken	173
	Zot van Dimpna	96		OKV-themanummers	176
	Thuis bij Jordaens	97		Symposia	178
	Zotheid in de Vlaamse schilderkunst	99	IX	PUBLIEKSWERKING	181
	Bloemen	100		Lezingen	184
	Conservatie en restauratie Latijns-Amerikaanse kunst	102		Phoebus Focus podcast	185
	Behandeling van de volledige collectie topografie	103		WIK — Wat is Kunst?	186
	Kennisverwerving en verspreiding	105		Phoebus Files	187
	Technisch onderzoek	106			
	The Phoebus Fellowship	109			

James Ensor
Geraamten in travestie, 1894
THE PHOEBUS FOUNDATION

I

VISIE

The Phoebus Foundation is een kunststichting
met filantropische doelstellingen.

Jan Boeckhorst
Apollo op de zonnwagen, ca. 1665
THE PHOEBUS FOUNDATION

KUNSTSTICHTING

The Phoebus Foundation is een kunststichting naar Angelsaksisch recht, met filantropische doelstellingen. Deze stichting verwerft kunstvoorwerpen, staat borg voor een professioneel behoud en beheer, zorgt voor de conservatie en restauratie van de objecten en zet hoog in op wetenschappelijk onderzoek. Haar collectie en kennis deelt ze met een zo breed mogelijk publiek. Ze doet dat met tentoonstellingen en bruiklenen, culturele evenementen, symposia en publicaties.

The Phoebus Foundation werd opgericht om de toekomst te verzekeren van de verzameling die tot stand kwam als de privécollectie van Fernand Huts en Karine Van den heuvel en/of van het familiebedrijf Katoen Natie. Ze streeft ernaar stukken van hoge kwaliteit terug te halen naar Vlaanderen en ze hier te houden. Om de collectie te vrijwaren voor risico's — familiaal en bedrijfsmatig — werd ze ondergebracht in een onafhankelijke juridische structuur. Die is gericht op het beheer van de eigendomsrechten. Katoen Natie en de familie Huts zijn geen begunstigen van The Phoebus Foundation. Kunstwerken uit de stichting kunnen dan ook nooit worden verkocht ten bate van het bedrijf en/of de familie.

ANGELSAKSISCHE INSPIRATIE

In de Angelsaksische wereld zijn stuwende krachten in de kunst- en cultuurwereld heel vaak filantropisch geïnspireerd. De bekendste voorbeelden zijn het J. Paul Getty Museum in Los Angeles of The Frick Collection in New York. Maar ook tal van andere Britse en Amerikaanse musea danken hun ontstaan aan privé-collecties, van het beroemde Metropolitan Museum in New York tot The Tate en het British Museum in Londen. Burgers die trots zijn op hun erfgoed en hun kunst en cultuur zetten zich met veel betrokkenheid en plezier in voor het behoud, de restauratie en de ontsluiting van hun patrimonium. Velen schenken erfgoed, houden zich belangeloos bezig met de dagelijkse werking, stellen financiële middelen ter beschikking of richten een *foundation* op.

In het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en andere Angelsaksische landen vormen grote stichtingen en *trusts* de ruggengraat van de erfgoedwerking en de culturele ontplooiing van hun land. Die succesvolle aanpak was de inspiratiebron voor het oprichten van The Phoebus Foundation. Haar hoofdzetel bevindt zich in Jersey.

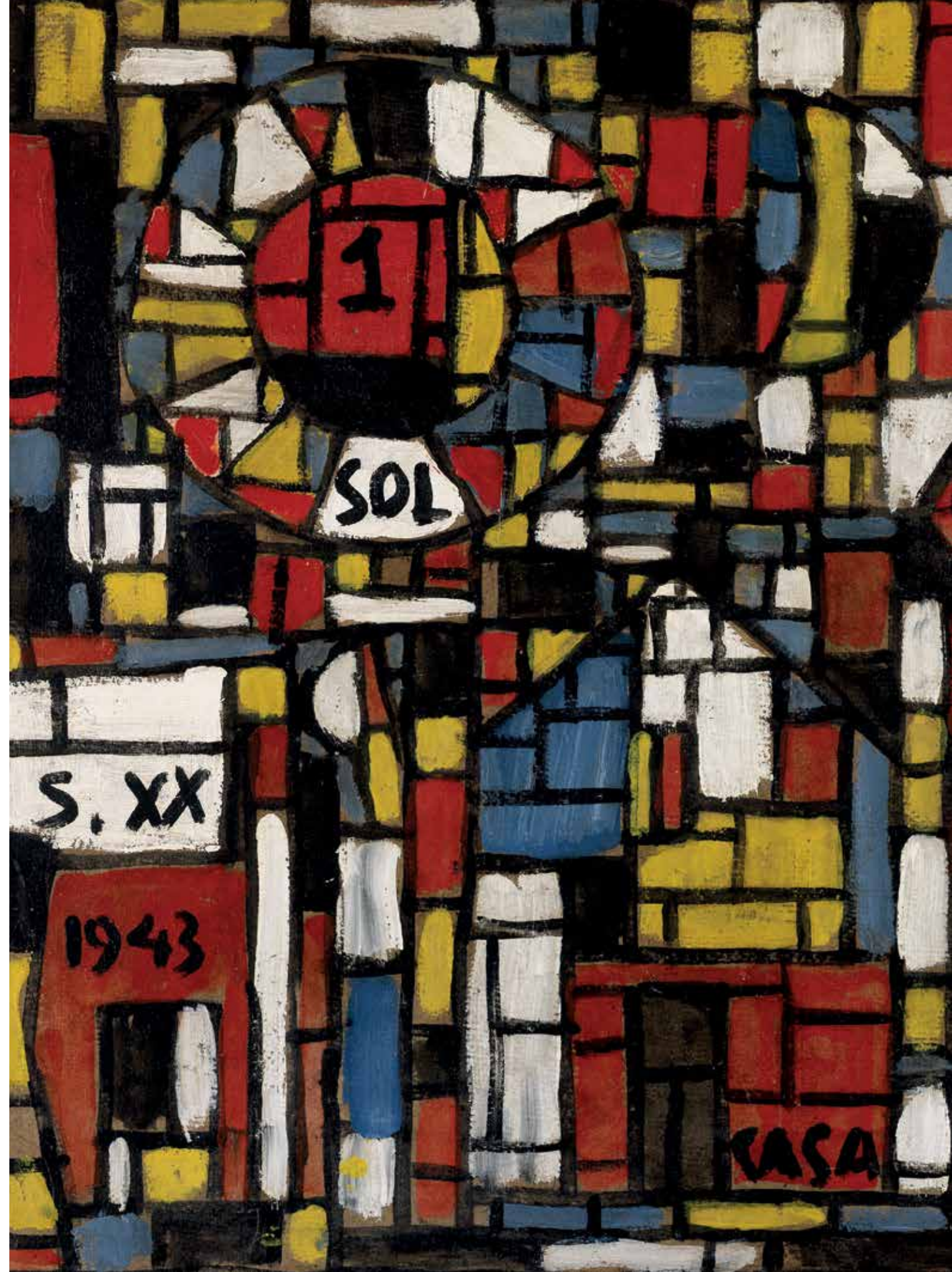
Peter Paul Rubens
Aanbidding der koningen, ca. 1606
THE PHOEBUS FOUNDATION

FINANCIËLE ONDERSTEUNING

The Phoebus Foundation en haar werking worden gesteund door de bedrijven van de groepen Katoen Natie en Indaver.

Katoen Natie, actief in veertig landen, is een wereldspeler voor het oplossen van complexe problemen in de internationale handel en logistiek. Haar ingenieurs en technici injecteren hun kennis in de goederenstroom en creëren met deze toegepaste ingenieurskunde meerwaarde voor de klanten.

Indaver is wereldmarktleider in de verwerking van chemisch en petrochemisch afval. In West-Europa is de onderneming een van de belangrijkste verwerkers van huishoudelijk afval, dat omgezet wordt in elektriciteit en stoom.

PHOEBUS — WHAT'S IN A NAME?

‘Phoebus’ verwijst naar Phoebus Apollo. In de Grieks-Romeinse mythologie is de god Apollo de beschermer van de muzen. Samen vermaken ze zich op de berg Parnassus, waar ze verblijven. Apollo is als symbool een blijver in de (kunst)geschiedenis: hij brengt inspiratie of zelfs goddelijke verlichting, en staat voor een mythische gouden tijd — een paradijselijke era zonder geweld, hebzucht, jaloezie en onrecht.

ORGANISATIE

The Phoebus Foundation is de eigenaar van de kunstvoorwerpen. Het behoud en beheer van de collectie is in handen van de Kanselarij. Daar worden het wetenschappelijk onderzoek en ook de conservatie en restauratie van de werken gecoördineerd. De Kanselarij ontsluit de collectie aan de hand van tentoonstellingen en bruiklenen, culturele en wetenschappelijke evenementen, en publicaties.

De Kanselarij heeft haar hoofdzetel in Antwerpen, en staat onder leiding van dr. Katharina Van Cauteren. Zij leidt een team van vaste en freelancemedewerkers.

KATHARINA VAN CAUTEREN

Toen Katharina Van Cauteren in 2014 een eerste gesprek had met Fernand Huts, was er van de Kanselarij van The Phoebus Foundation nog geen sprake. De collectie was een slechts gedeeltelijk bekende schat. Toen sprak Katharina de fatale woorden: 'Ik wil baas zijn,' en zei Fernand droog: 'Oké.' Dat nogal prozaïsche gesprek betekende het startschot voor de uitbouw van een gloednieuwe organisatie: een instituut dat niet enkel de materiële zorg voor de stukken zou gaan coördineren, maar ook instaat voor het wetenschappelijke onderzoek naar de objecten en de brede ontsluiting daarvan. Zo schreven Fernand en Katharina samen (kunst-)geschiedenis.

Katharina werd geboren in Gent in 1981. Ze studeerde kunstwetenschappen aan de KU Leuven, en promoveerde er vervolgens met een doctoraatsonderzoek naar de Brusselse schilder Hendrick De Clerck (1560-1630): een wat vergeten tijdgenoot van Rubens, die in de vroege zeventiende eeuw niets minder was dan de artistieke spindokter van de aartshertogen Albrecht en Isabella. Na een omweg via het Antwerpse Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, creëerde Katharina met de Kanselarij van The Phoebus Foundation haar eigen creatieve en organisatorische biotoop.

Katharina verzamelde een klein, maar zeer gedreven, dynamisch en efficiënt team rond zich van coördinatoren, onderzoekers, verantwoordelijken en restauratoren. Zo gaf ze de collectie van The Phoebus Foundation vleugels. Onder haar leiding werden het behoud en beheer van de verzameling geprofessionaliseerd en werd een restauratieatelier van wereldklasse uitgebouwd. Hier, en op externe locaties, worden tegelijk gemiddeld zo'n zeventig kunstwerken behandeld.

Katharina was, van het eerste idee tot de laatste zaaltekst, verantwoordelijk voor de organisatie van de tentoonstellingen in Gent (*Voor God en Geld*, 2016, en *OER*, 2017), het Waasland (*VOSSSEN*, 2018), Aalst (*PiKANT*, 2019), Antwerpen (*BLIND DATE*, 2020), Tallinn (*From Memling to Rubens* en *Crazy about Dymphna*, beide 2021), Haarlem (*Thuis bij Jordaens*, 2021), Geel (*Zot van Dimpna*, 2022), Denver en Dallas (*Saints, Sinners, Lovers and Fools*, 2022) en Sudbury (*Painting Flanders*, 2022).

In 2018 startte ze de reeks *Phoebus Focus*, waarin vakspecialisten inzoomen op een stuk uit de collectie. Daarnaast is ze auteur van of drijvende kracht achter tal van kunstboeken en wetenschappelijke artikels, vaak met (kunstwerken uit) de verzameling in de hoofdrol. Bij dat alles hanteert Katharina een eigenzinnige stijl, met kwinkslagen, speelse vergelijkingen, sappige feiten en onverwachte verbanden tussen vroeger en nu. Zo maakt ze wetenschappelijke onderzoeksresultaten toegankelijk voor een zo groot mogelijk publiek. Want voor wie weet hoe te kijken, vertelt ieder kunstwerk iets over wie wij zijn, als mensen. Katharina gelooft in het belang van samenwerkingen en in de energie van haar team, in passie, rock & roll en de verbindende kracht van verhalen. Al die ingrediënten brengt ze samen in 'haar' Kanselarij.

Katharina Van Cauteren
gefotografeerd door Anton Corbijn, 2022

'Eeder kunstwerk is een toegangspoortje tot het verleden. Het geeft inzicht in artistieke evoluties, modes en vernieuwingen. Maar het vertelt ook over brede economische, intellectuele, financiële, religieuze en breed-culturele tendensen, over normen, waarden en hoe die verschuiven. Kijken is vragen: waarom schilderde een kunstenaar net dit thema, net dat motief? Waarom hanteerde hij deze stijl? Waarom ziet dit kunstwerk eruit zoals het eruit ziet? Zo wordt kijken knagen aan het verleden. Kijken is gaatjes vullen in het geheugenverlies tussen nu en toen.

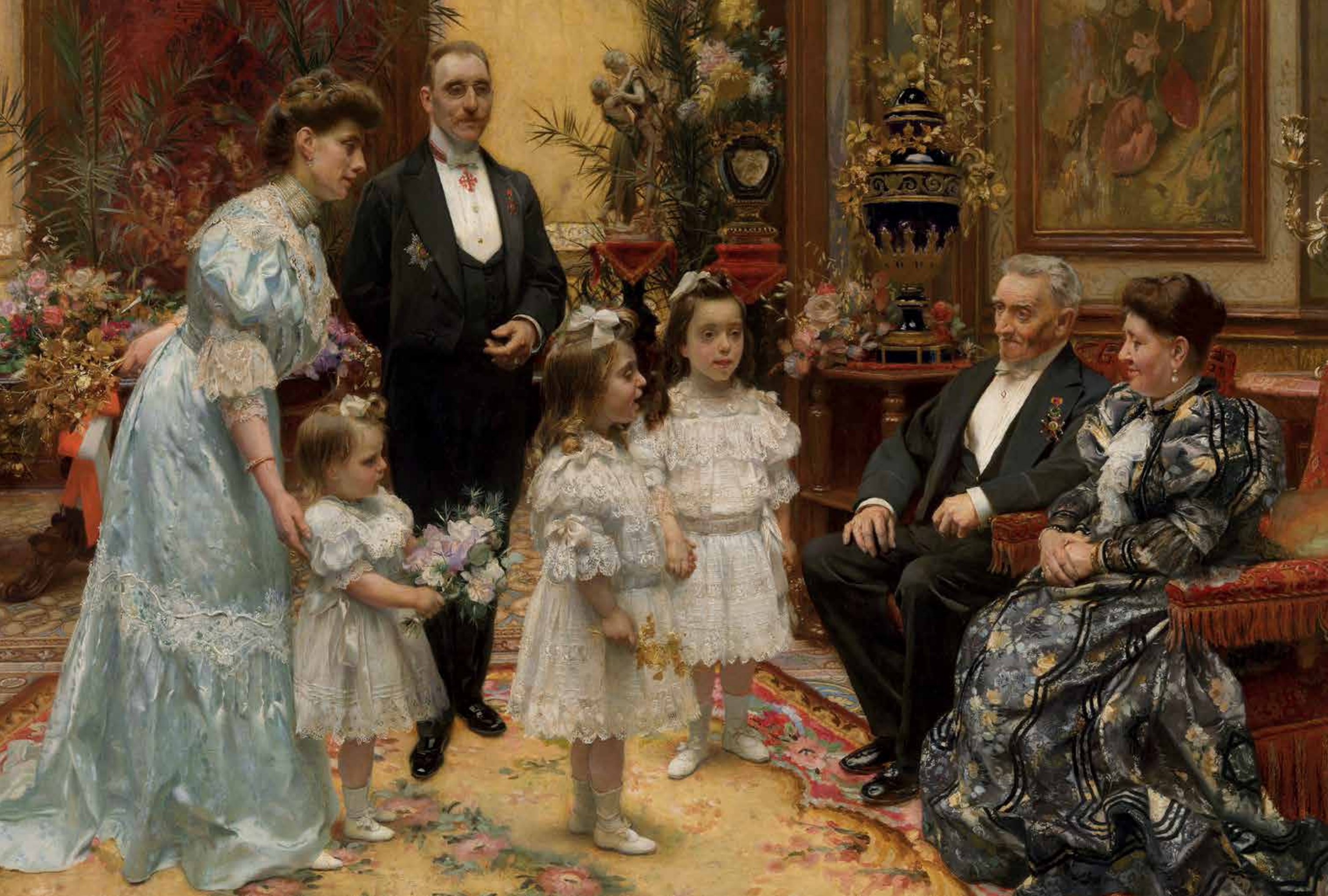
Verhalen zijn de lijm tussen heden en verleden. Daarom zet de Kanselarij van The Phoebus Foundation in haar projecten zwaar in op *storytelling*. Maar de verhalen die we vertellen in onze publicaties en tentoonstellingen zijn geen vrijblijvende sprookjes. De Phoebus-projecten worden stevig onderbouwd door wetenschappelijk onderzoek. Ze staan met beide voeten in het leven zoals het ooit was. Soms lijkt dat ver weg — maar vaker is de uitkomst verrassend tijdloos en ontvullend herkenbaar.'

Dr. Katharina Van Cauteren

II

ACHTERGROND

De familie Huts: drijvende kracht achter The Phoebus Foundation.

Hugo Van der Goes
Maria met Kind en Heiligen Thomas, Johannes de Doper, Hiëronymus en Lodewijk (detail), ca. 1470-1482
 THE PHOEBUS FOUNDATION

DE FAMILIE HUTS ALS VERZAMELAARS

Fernand Huts en Karine Van den heuvel komen allebei uit een familie met een grote belangstelling voor geschiedenis, actualiteit, literatuur en politiek, reizen, musea en cultuur, en met als belangrijke waarden sociale bewogenheid en maatschappelijke inzet. Na hun middelbare opleiding studeert zowel Fernand als Karine rechten aan de Leuvense universiteit. Die vijf jaar in een levendige universiteitsstad verruimen hun wereld. Ondernemer Fernand en magistraat Karine werken vervolgens aan hun loopbaan en krijgen samen drie zonen. Extra financiële middelen gebruiken ze, na het verwerven van een gezinswoning, voor de aankoop van boeken, reizen en museumbezoeken. Dat versterkt hun streven om wereldburgers te worden.

Daardoor ontwaakt bij Fernand Huts en Karine Van den heuvel ook de passie voor het verzamelen van kunst. Het DNA van de Vlaamse verzamelaar — Vlaanderen staat bekend om zijn kunstverzamelaars — is hen niet vreemd. Ze passen naadloos in deze rijke traditie. Hun eerste werken kopen ze in de jaren tachtig en langzaam maar zeker bouwen ze hun verzameling uit. De drie zonen worden in deze periode groot in een rijke culturele omgeving, waarin lezen, reizen, discussiëren en omgaan met erfgoed en kunst deel uitmaken van het dagelijkse leven.

De familie ziet erop toe dat haar inzet als kunstverzamelaar efficiënt gebeurt en dat er geen middelen verloren gaan of verspild worden. Ook in de uitbouw van het kunst- en cultuurbeleid bepalen de basisingrediënten van de ondernemersmentaliteit de werking: efficiëntie, kostenbewustzijn, snelheid van beslissen, innovatie en creativiteit.

Met hun enthousiasme voor kunst en cultuur willen de leden van de familie Huts zich inzetten voor een betere samenleving. Zij geven op deze manier uiting aan hun verbondenheid met die samenleving en het historisch en cultureel erfgoed, en aan hun geloof in *good citizenship*.

PP. 22-23
 Piet Van der Ouderaa
De familie Sjongers in de veranda, 1907
 THE PHOEBUS FOUNDATION

III

COLLECTIE

De verzameling van The Phoebus Foundation
bestaat uit uiteenlopende deelcollecties.

KUNST UIT DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN — VAN DE MIDDELEEUWEN TOT DE BAROK

PP. 28-29

Maerten De Vos

De allegorie van de zeven vrije kunsten (detail), ca. 1590

THE PHOEBUS FOUNDATION

Jacob Jordaens

Serenade (Zo d'ouden piepen, zo zingen de jongen) (detail), ca. 1640-1645

THE PHOEBUS FOUNDATION

DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN

Schilderkunst en sculpturen vormen de zwaartepunten binnen de collectie van eigen bodem, die ook manuscripten, prenten, tekeningen en siervoorwerpen omvat. De nadruk ligt op kunst uit de 15de, 16de en 17de eeuw, en bij de hoofdrolspelers gaat het van Hugo Van der Goes, Hans Memling en Gerard David, over Jan Gossaert, Pieter Bruegel en Maerten De Vos tot Michaelina Wautier en de grote Antwerpse drie: Peter Paul Rubens, Antoon Van Dyck en Jacob Jordaens.

<< Jan Gossaert
Maria met Kind, ca. 1520
THE PHOEBUS FOUNDATION

Jan Van Hemessen
Portret van Elisabet, hofnar van Anna von Hongarije, ca. 1525
THE PHOEBUS FOUNDATION

BELGISCHE KUNST
UIT DE PERIODE
1880–1930

VAN EIGEN BODEM

Deze collectie bevat werk van de impressionistische en symbolistische kunstenaars uit Sint-Martens-Latem, met namen als Emile Claus, Gustave Van de Woestyne, Valerius De Saedeleer en George Minne. Zo belanden we bij de expressionisten, met Gust. De Smet, Constant Permeke en Frits Van den Berghe. Tot slot zijn er de werken van onder meer Rik Wouters, James Ensor, Jules Schmalzigaug, Floris en Oscar Jespers, Edgard Tytgat, René Magritte, Paul Delvaux en Marcel Broodthaers.

PP. 34-35

James Ensor

Skelet arresteert maskers (detail), 1891

THE PHOEBUS FOUNDATION

<< **Frits Van den Berghe**

De zonnescilder, 1921

THE PHOEBUS FOUNDATION

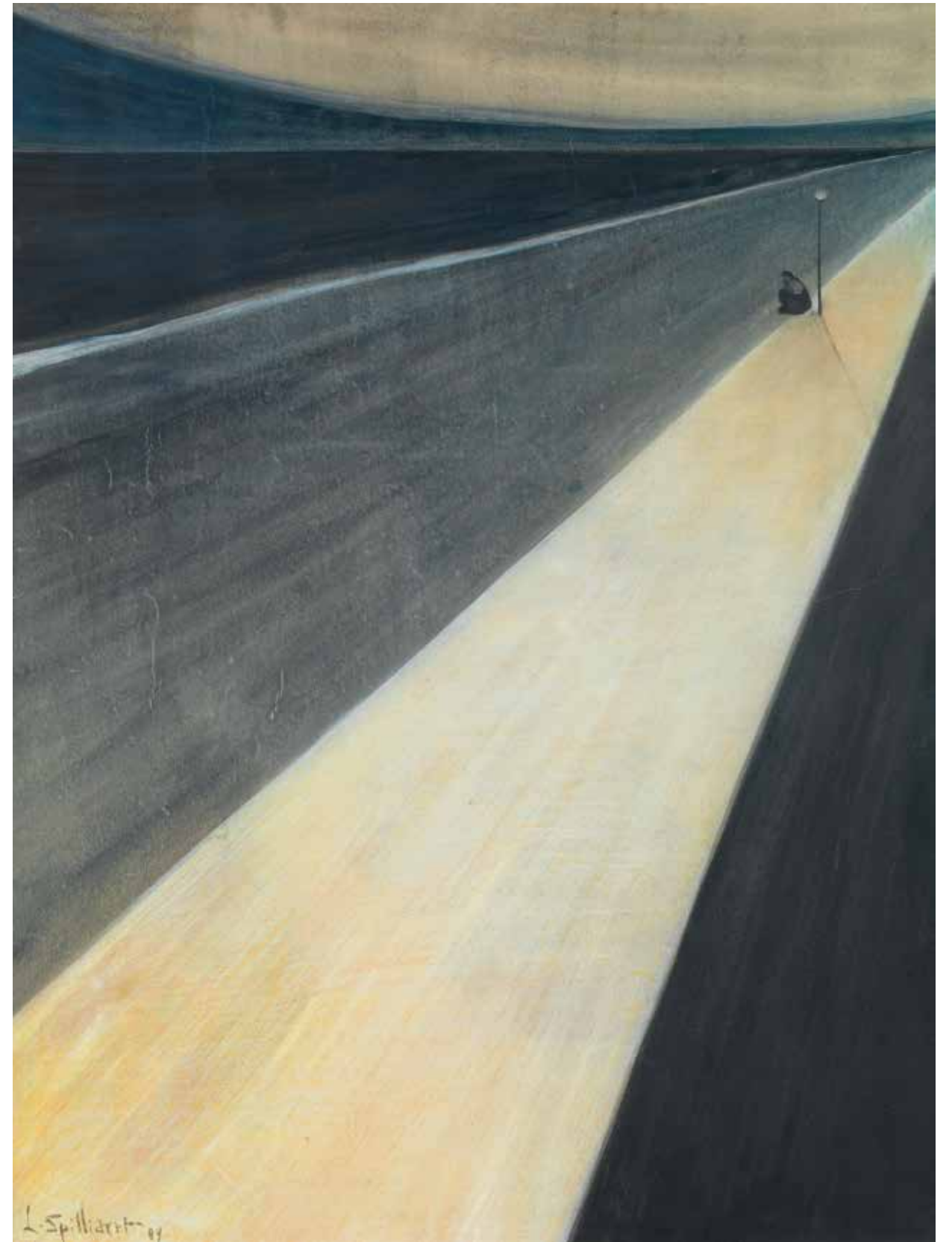
Constant Permeke

Het zwarte brood, 1923

THE PHOEBUS FOUNDATION

Léon Spilliaert
De loods van het luchtschip, 1910
THE PHOEBUS FOUNDATION

Léon Spilliaert
Op de dijk in Oostende, 1909
THE PHOEBUS FOUNDATION

PP. 40-41
Hans Vandekerckhove
The Visitation (detail), 2015
THE PHOEBUS FOUNDATION

TWINTIGSTE EN
EENENTWINTIGSTE
EEUW

SINGELBERG

In het sculpturenpark Singelberg, in het havengebied van Linkeroever, bewaart The Phoebus Foundation werk van de Britse kunstenares Sophie Ryder, de Uruguyaan Pablo Atchugarry, het Nederlandse Atelier Van Lieshout, en kunstenaars van eigen bodem, zoals Michaël Aerts, Hubert Minnebo en Wim Delvoye.

In 2018 verwierf The Phoebus Foundation tal van sculpturen uit de voormalige collectie van Brussels Airport, met namen als George Grard, Jean-Michel Folon, Paul Van Hoeydonck, Jef Van Tuerenhout en Panamarenko.

TWINTIGSTE EN EENENTWINTIGSTE EEUW

The Phoebus Foundation bezit werken van hedendaagse kunstenaars, onder wie Wim Delvoye, Hans Vandekerckhove, Michaël Borremans, Jan Vanriet en Jan Fabre.

Daarnaast heeft ze ook een topcollectie ZERO-kunst, met vertegenwoordigers als Yves Klein, Heinz Mack, Otto Piene, Günther Uecker, Piero Manzoni en Lucio Fontana.

<< **Lucio Fontana**
Concetto Spaziale, Attese (detail), 1965
THE PHOEBUS FOUNDATION

Sophie Ryder
Rising, 2013
THE PHOEBUS FOUNDATION

Tom Liekens
Leda en de zwaan, 2022
THE PHOEBUS FOUNDATION

Jan Fabre
Barmhartige droom (Pieta V), 2011
THE PHOEBUS FOUNDATION

CoBrA

Corneille
La femme du cycliste, 1950
THE PHOEBUS FOUNDATION

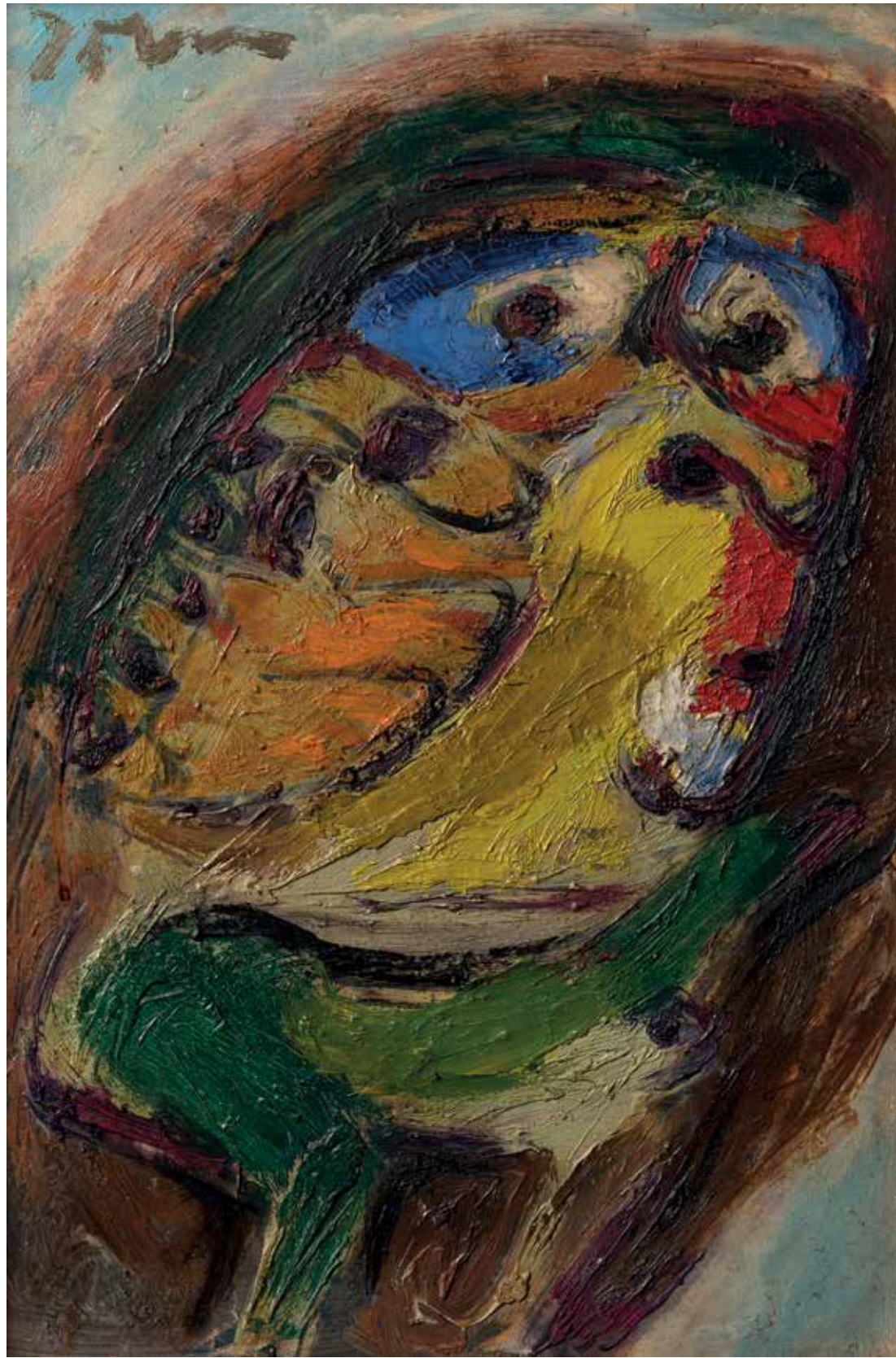
CoBrA

The Phoebus Foundation is de eigenaar van een van de grootste collecties CoBrA-kunst ter wereld. De focus ligt op de ontstaansperiode van deze kunstbeweging, met werk van Karel Appel, Pierre Alechinsky, Corneille, Asger Jorn, Carl-Henning Pedersen en Christian Dotremont. De zeer diverse collectie omvat niet alleen schilderijen, maar ook veel prenten, sculpturen en toegepaste kunst, zoals tapijten en meubels.

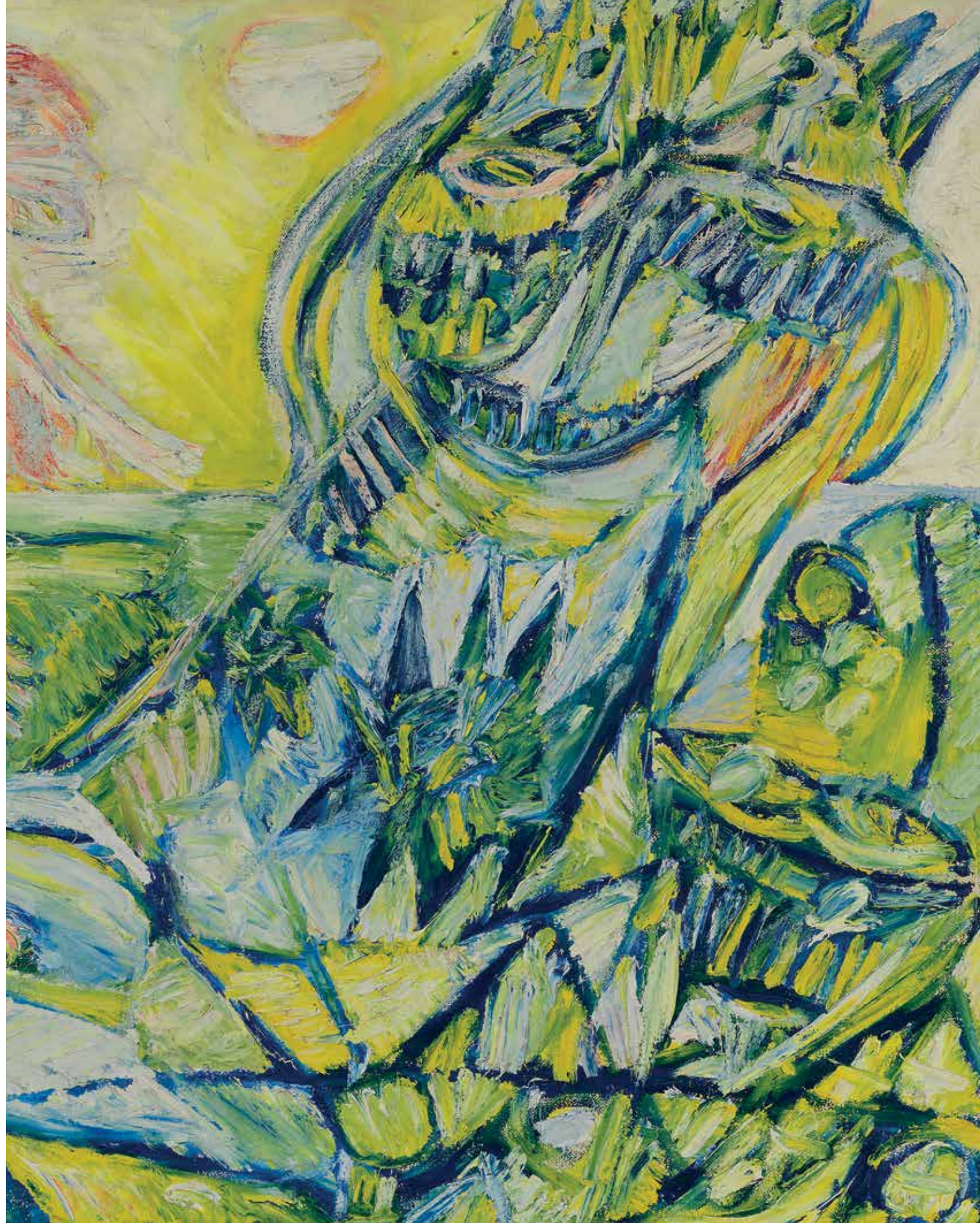
CoBrA-DEPOT

Sinds 2023 is een groot deel van de CoBrA-kunstcollectie ondergebracht in het CoBrA-depot, dat op afspraak te bezichtigen is.

PP. 46-47
Karel Appel
Theater (detail), 1969
THE PHOEBUS FOUNDATION

Asger Jorn
Zonder titel, 1953
THE PHOEBUS FOUNDATION

Carl-Henning Pedersen
Ruiter (detail), 1947
THE PHOEBUS FOUNDATION

OUDHEID

Legwerk: *Nijlscène*
Koptisch textiel, ca. 6de eeuw
THE PHOEBUS FOUNDATION

OUDHEID

De collectie archeologisch textiel uit de oudheid is zonder meer uniek. Deze deelcollectie telt ongeveer tweeduizend weefsels en archeologische objecten uit het oude Egypte. Ze wordt aangevuld met textiel dat afkomstig is van gebieden die liggen aan de Zijderoute in Centraal-Azië.

3500 JAAR TEXTIELKUNST

Aan deze collectie is de permanente tentoonstelling *3500 jaar textielkunst* in HeadquARTers (Antwerpen) gewijd. Ze neemt de bezoeker mee op een reis door de geschiedenis van Egypte. Uit de faraonische periode zie je onder meer linnen doeken, dierenmummies, mummiekartonnages en fragmenten van dodenboeken op linnen. Uit de Romeinse periode komen, naast unieke weefsels, Romeins glas, dodenmaskers en indrukwekkende beeldhouwwerken. Het Koptische textiel — kleurrijke figuratieve weefsels — dateert uit de laat-Romeinse en vroeg-Byzantijnse periode in Egypte. Je maakt ook kennis met de Arabische en Centraal-Aziatische invloeden op het Egyptische textiel.

Blikvanger is de tunicazaal, waar de wereldwijd grootste collectie van complete tunica's te zien is, samen met accessoires, zoals haarnetten, sokken, schoeisel en juwelen.

Een wollen kindertunica, in één stuk geweven en volledig bewaard
Koptisch textiel, 250-570
THE PHOEBUS FOUNDATION

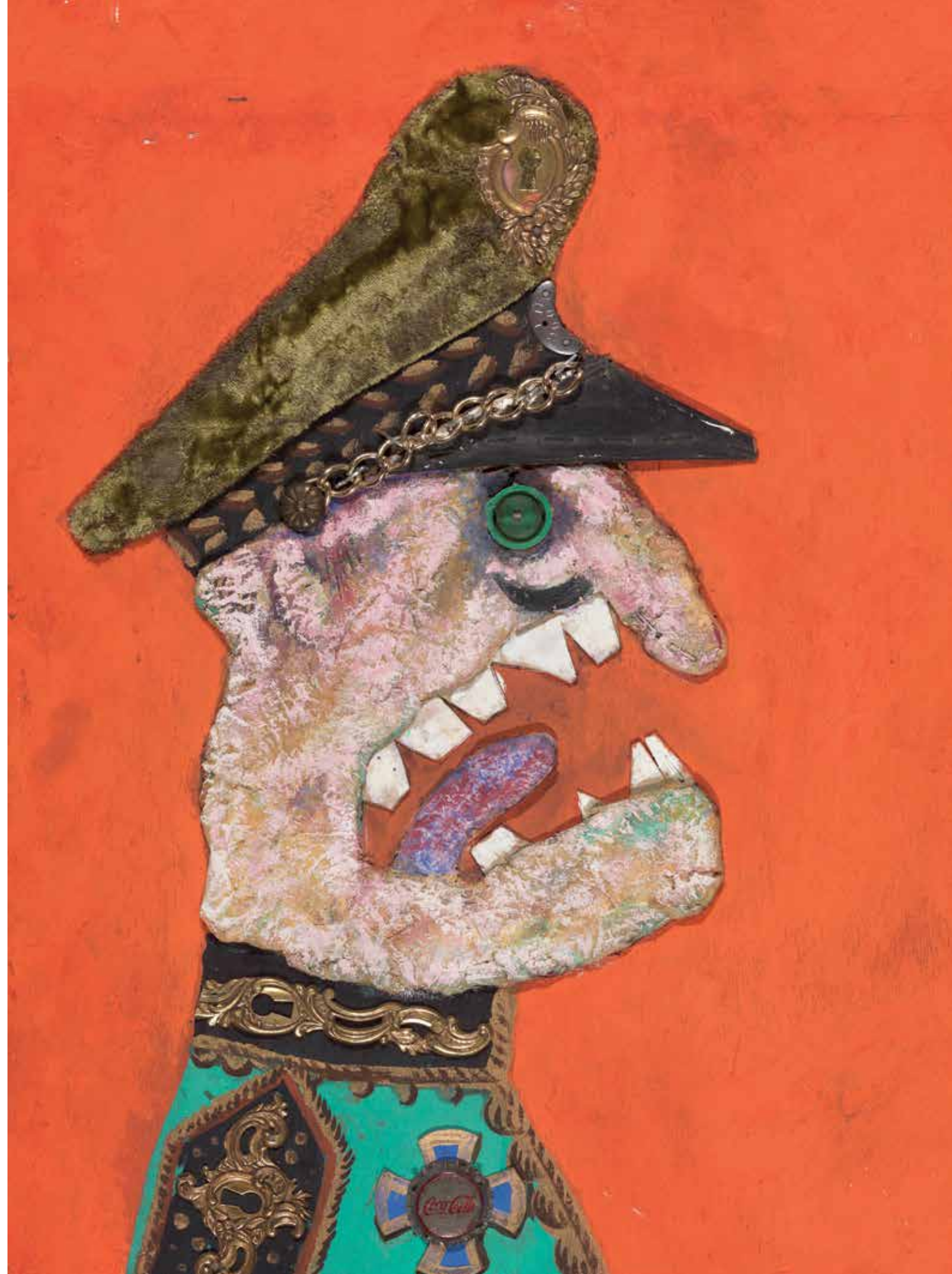
Fayumportret
Egypte, einde 100-200
THE PHOEBUS FOUNDATION

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling *3500 jaar textielkunst*.

LATIJS- AMERIKAANSE KUNST UIT DE TWINTIGSTE EEUW

Antonio Berni
El coronel golpista no. 3 (detail), 1964-1966
THE PHOEBUS FOUNDATION

Wifredo Lam
Zonder titel, 1947
 THE PHOEBUS FOUNDATION

LATIJSN-AMERIKA

The Phoebus Foundation bezit de grootste verzameling Latijns-Amerikaanse kunst van Europa, met topstukken uit — onder andere — Uruguay, Brazilië, Argentinië, Cuba en Mexico, en werk van klinkende namen als Joaquín Torres García, José Gurvich, Diego Rivera, Leonora Carrington, Julio Alpuy, Antonio Berni, Marcia Schwartz en Wifredo Lam. Sleutelwerken uit deze collectie dateren uit het interbellum, met als belangrijkste stromingen het constructivisme en het surrealisme. In veel werken is de zoektocht naar identiteit een belangrijk motief.

Fernando Botero
Zelfportret met stilleven, 1963
 THE PHOEBUS FOUNDATION

PP. 62-63
Anoniem
Monster uit de lagune van Tagua Tagua (detail), ca. 1784
 THE PHOEBUS FOUNDATION

LATIJS-AMERIKAANSE
KUNST UIT
DE KOLONIALE PERIODE

Fray Miguel de Herrera
Artsengel Michaël (detail), 1751
THE PHOEBUS FOUNDATION

LATIJS-AMERIKAANSE KUNST UIT DE KOLONIALE PERIODE

De koloniale kunst uit de Nieuwe Wereld slaat de brug tussen de collectie Oude Meesters van eigen bodem en de verzameling 20ste-eeuwse kunst uit Latijns-Amerika. Via Antwerpen werden massa's prenten en schilderijen naar de Nieuwe Wereld verscheept. Daar werden ze geassimileerd met de eigen beeldtradities. Het resultaat is een mix van beeldculturen, die getuigt van een scharniermoment in de geschiedenis.

Cristóbal de Villalpando
La mística ciudad de Dios, ca. 1700
THE PHOEBUS FOUNDATION

TOPOGRAFIE EN CARTOGRAFIE

PP. 66-67
 Wereldkaart in *Atlas Maior* (detail), Amsterdam, 1662
 THE PHOEBUS FOUNDATION

Leo Belgicus, Amsterdam, 1656
 THE PHOEBUS FOUNDATION

TOPOGRAFIE EN CARTOGRAFIE

Deze collectie telt ruim vierhonderd kaarten, atlassen en stadsgezichten uit de 16de, 17de, 18de en 19de eeuw. Hoogtepunten zijn de zeldzame atlassen van cartografen van het eerste uur: Gerard Mercator, Abraham Ortelius, Jodocus Hondius, en Petrus Kaerius. Uitzonderlijk is de volledig met de hand ingekleurde *Atlas Maior* van Willem Jansz Blaeu. Deze elfdelige reeks bevat maar liefst 592 kaarten en staat geboekstaafd als de duurste publicatie van de 17de eeuw.

Gerard Mercator & Jodocus Hondius
L'atlas ou meditations cosmographiques de la fabrique du monde, Amsterdam, 1610
 THE PHOEBUS FOUNDATION

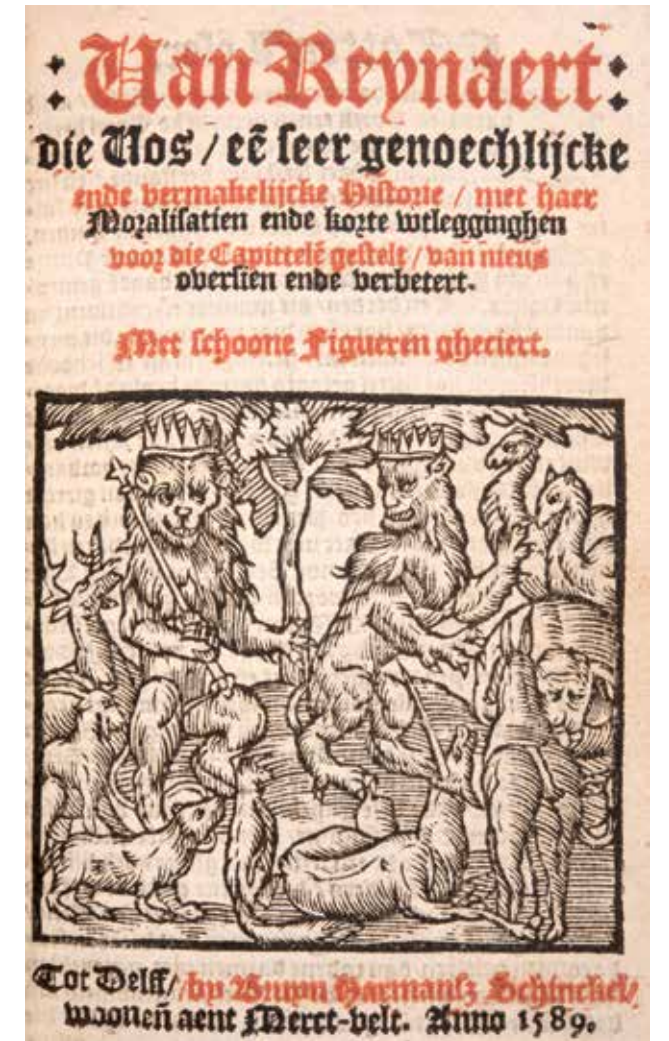
REYNAERT DE VOS

Illustratie van Wilhelm von Kaulbach, in:
Johan Wolfgang von Goethe, *Reineke Fuchs*, Stuttgart, 1867
THE PHOEBUS FOUNDATION

REYNAERT DE VOS

The Phoebus Foundation is de eigenaar van meer dan vijfhonderd boeken over het middeleeuwse dierenepos *Van den vos Reynaerde*. De oudste drukken dateren uit de vroege 16de eeuw en de collectie als geheel bestrijkt vijf eeuwen literatuurgeschiedenis.

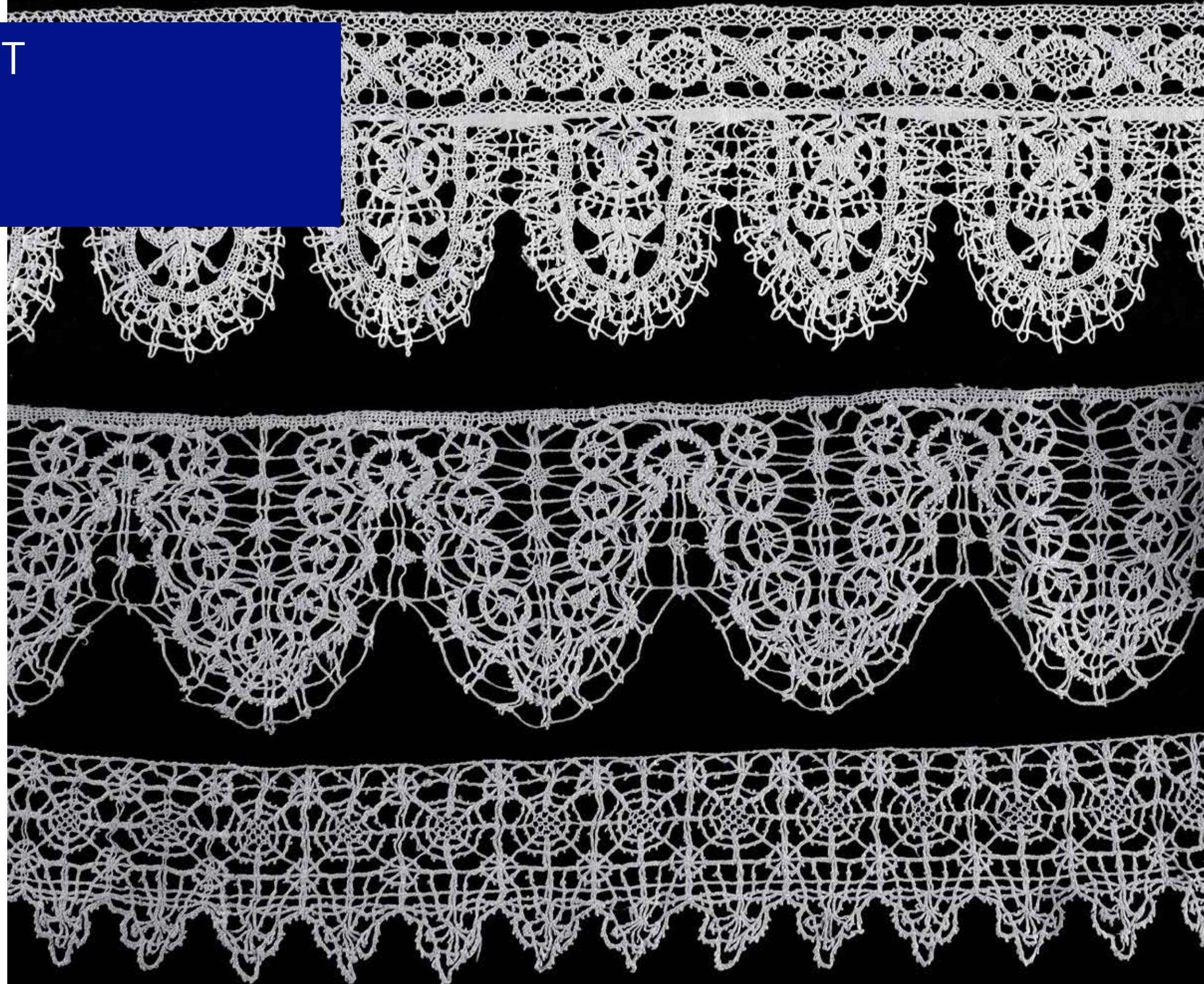
Titelblad van Stijn Streuvels, *Reynaert de Vos*, Amsterdam, 1910
THE PHOEBUS FOUNDATION

Illustratie van Bernard W. Wierink, in: Stijn Streuvels, *Reynaert de Vos*, Amsterdam, 1910
THE PHOEBUS FOUNDATION

Illustratie van Gustave Van de Woestyne, in: Stijn Streuvels, *Reynaert de vos*, Amsterdam, 1911
THE PHOEBUS FOUNDATION

Historie van Reynaert de vos, Delft, 1589
THE PHOEBUS FOUNDATION

MODE EN KANT

Passement voor een kraag of mouwen
in oud-Vlaamse 'Van Dyck'-kloskant, ca. 1620
THE PHOEBUS FOUNDATION

MODE EN KANT

Kant is onlosmakelijk verweven met de geschiedenis van Vlaanderen. Kant objecten zijn vaak kostbare familiestukken, die van generatie op generatie worden bewaard en doorgegeven. Nergens ter wereld hebben ze zo'n uniek karakter als hier.

De deelcollectie Mode en Kant van The Phoebus Foundation biedt met zowat vierhonderd stukken een mooi overzicht van dit luxeproduct van eigen bodem. Van zogenaamde Van Dyck passementen en Reticella-fragmenten tot uitzonderlijke bruidssluiers en War Lace.

Daarnaast is de Foundation ook de eigenaar van een collectie historische dames- en herenmode, met unieke jurken, ensembles en accessoires uit de 18de, 19de en vroege 20ste eeuw.

<< Bruidsensemble uit Valenciennes-kant,
1880-1900
THE PHOEBUS FOUNDATION

Vlaamse traanvormige trouwsluier
in naald- en kloskant (detail), ca. 1860
THE PHOEBUS FOUNDATION

MARITIEM EN LOGISTIEK ERFGOED

77. Antwerpen Natiepaarden
Anvers Chevaux de Corporation

MARITIEM EN LOGISTIEK ERFGOED

In 2003 nam Katoen Natie het initiatief om historisch patrimonium van havenbedrijven te redden. Hieruit is een aanzienlijke verzameling maritiem en logistiek erfgoed gegroeid. De rijke geschiedenis van het Antwerpse havenleven wordt verteld aan de hand van meer dan zevenhonderd objecten, met onder meer tractors, stootwagens, *pirrewitjes* en bascules. Een team van vrijwilligers, ex-havenarbeiders, bekommert zich om het onderhoud van de unieke stukken. Daarnaast omvat deze deelverzameling zomaar even 250.000 (!) historische foto's van de Antwerpse haven.

PP. 78-79
Antwerpse natiepaarden, ca. 1900
THE PHOEBUS FOUNDATION

Tractor en natiewagen uit de collectie Maritiem en Logistiek Erfgoed.
Vrijwilligers helpen met het onderhoud van deze bijzondere verzameling.

NATURALIA EN MIRABILIA

NATURALIA EN MIRABILIA

Wat begon als een deelcollectie met fascinerende natuurhistorische specimen, groeide uit tot een volwaardig onderdeel van The Phoebus Foundation. Van meteorieten over opgezette 'zeemeerminnen': de collectie Naturalia en Mirabilia is er een in de traditie van de 16de- en 17de-eeuwse kunst- en wonderkamers. Het onmiskenbare hoogtepunt wordt gevormd door het dinosaurusskelet van T-Rex *Trinity*. De dino, die in 2023 door de Foundation werd aangekocht, wordt momenteel wetenschappelijk onderzocht met het oog op toekomstige tentoonstellingen. Later zal *Trinity* een vaste stek krijgen in het museum in de Antwerpse Boerentoren.

PP. 82-83
T-rex *Trinity*, 67 miljoen jaar oud
THE PHOEBUS FOUNDATION

<< Skelet van een hollenbeer
THE PHOEBUS FOUNDATION

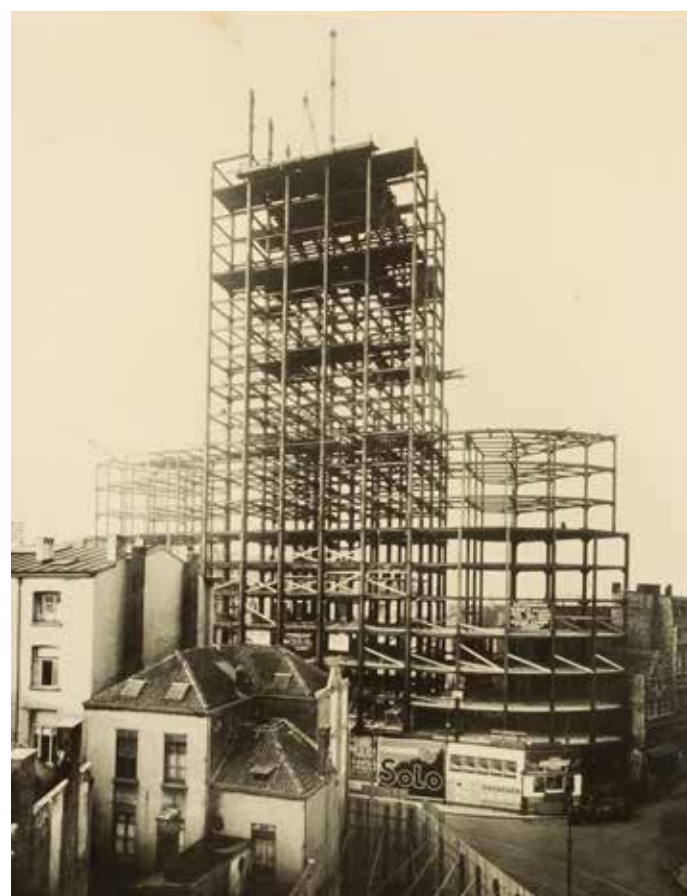
Zeemeermin, 19de eeuw
THE PHOEBUS FOUNDATION

BOERENTOREN

BOERENTOREN

In 2020 kocht The Phoebus Foundation de befaamde Antwerpse Boerentoren als toekomstige thuishaven voor haar tentoonstellingen. Bij de aankoop verwierf de stichting niet enkel de iconische wolkenkrabber, maar ook het daarbij behorende historische archief. Dat omvat onder andere originele bouwplannen en foto's van de constructie en van het oorspronkelijke interieur. Het archiefmateriaal is van uitzonderlijke historische en architecturale waarde — niet enkel voor de toren zelf maar ook voor de geschiedenis van de stad.

PP. 86-87 en 89
De Antwerpse Boerentoren, 2022

Historische foto's van de constructie en
het interieur van de Boerentoren, 1928-1932
THE PHOEBUS FOUNDATION

IV

ONDERZOEK

The Phoebus Foundation en haar Kanselarij zetten actief in op wetenschappelijk onderzoek naar de kunstwerken uit de eigen collectie.

Restauratoren in het atelier, bezig met het project *Țot van Dimpna*.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Het behoud en beheer van de stukken uit de eigen collectie van The Phoebus Foundation is in handen van de Kancelarij. Zij staat ervoor in dat de stukken in optimale omstandigheden bewaard worden en dat er voortdurend gewaakt wordt over hun materiële toestand. In het eigen restauratieatelier worden kunstwerken met de grootst mogelijke zorg bewaard en gerestaureerd. Vaak gaan dergelijke restauratiecampagnes hand in hand met wetenschappelijk onderzoek.

Zo streeft The Phoebus Foundation naar maximale kennisverwerving over de eigen objecten en de bredere culturele context waarin ze tot stand kwamen of functioneerden. Daarvoor werkt ze samen met academici en onderzoekers in binnen- en buitenland. Dergelijke projecten resulteren in grote en kleine tentoonstellingen en/of publicaties. Op die manier maakt de Foundation de resultaten van haar onderzoek breed toegankelijk.

Restauratoren aan de slag in het atelier.

ZOT VAN DIMPNA

Zot van Dimpna was een grootschalige onderzoeks- en restauratie-campagne rond het monumentale ‘Dimpna-altaarstuk’ van Goossen Van der Weyden, een sleutelstuk in het oeuvre van deze kleinzoon van de vermaarde Rogier. Het werk is afkomstig uit de norbertijnenabdij van Tongerlo in de buurt van Geel, waar de cultus van de heilige Dimpna nog steeds in stand wordt gehouden. Met de tentoonstellingen *Crazy about Dymphna* en *Zot van Dimpna* in Tallinn (2021), Geel (2022) en Dublin (2023) en een rijk geïllustreerd boek werden de onderzoeksresultaten vertaald naar het grote publiek.

Behandeling van een van de panelen van Goossen Van der Weyden, *Scènes uit het leven van de heilige Dimpna*, ca. 1505.

THUIS BIJ JORDAENS

Thuis bij Jordaens was een onderzoeksproject rond het monumentale ensemble van plafonddstukken dat Jacob Jordaens voor zijn eigen huis vervaardigde. In 1652 schilderde de Antwerpse barokkunstenaar voor zijn riante woning in het centrum van Antwerpen een reeks taferelen over het antieke verhaal van Amor en Psyché. Deze topstukken maken deel uit van de collectie van The Phoebus Foundation. Voor het eerst in hun geschiedenis werden ze onderworpen aan een grondig kunsthistorisch en materiaal-technisch onderzoek.

Op die manier was het mogelijk om de pronkkamer te reconstrueren en opnieuw te tonen aan het publiek. In de tentoonstelling *Thuis bij Jordaens* (2021) konden bezoekers de plafond- en deurstukken bewonderen zoals ze bij de meester zelf in huis opgesteld waren.

Over de reconstructie van Jordaens' pronkkamer verscheen een wetenschappelijk artikel in het internationale peer-reviewed tijdschrift *Simiolus*.

In 2023 worden de plafonddstukken tentoongesteld in het iconische Palazzo del Te te Mantua, als belangrijk onderdeel van de tentoonstelling *Rubens a Palazzo Te. Pittura, trasformazione e libertà*.

Digitale reconstructie van de plafonddstukkenreeks met het verhaal van Amor en Psyché in de woning van Jacob Jordaens.

ZOTHEID IN DE VLAAMSE SCHILDERKUNST

Humor in al zijn verschijningsvormen en zothed waren belangrijke motieven in de kunst van de vijftiende tot en met de zeventiende eeuw, en dan vooral in de Lage Landen.

Larry Silver, gerenommeerd kunsthistoricus en professor aan de University of Pennsylvania, ontleedde dit fascinerende thema – van grollende boer tot spottende nar – aan de hand van werken uit de collectie van The Phoebus Foundation. Zijn verrassende inzichten resulteerden in de rijk geïllustreerde publicatie *Zot & zotter in de Vlaamse kunst*.

Quinten Massijs
Mondeken toe (detail), ca. 1528
THE PHOEBUS FOUNDATION

BLOEMEN

Een belangrijk onderzoeksproject focust zich op de talrijke bloemenstillevens in de deelcollectie Oude Meesters. Aan de hand van kunsthistorisch en materiaaltechnisch onderzoek wordt achterhaald hoe de kunstenaars hun composities samenstelden en het stilleven tot stand kwam. Bovendien geeft het onderzoek inzicht in de kennis over, de betekenis van en de verspreiding van fauna en flora in de vroegmoderne tijd. De resultaten van dit onderzoek worden vertaald naar het grote publiek in de vorm van een uitzonderlijke bloemententoonstelling (2024) en een rijk geïllustreerde publicatie.

Daniël Seghers
Bloemenvaas met rozen, narcissen en tulpen, ca. 1630-1640
THE PHOEBUS FOUNDATION

CONSERVATIE & RESTAURATIE LATIJNS-AMERIKAANSE KUNST

In een grootschalig conservatieproject wordt de volledige collectie 20ste-eeuwse Latijns-Amerikaanse kunst van The Phoebus Foundation diepgaand onderzocht. De Latijns-Amerikaanse werken zijn uniek door de complexiteit van hun materialen en technieken. Dit onderzoek wil meer inzicht bieden in de mogelijkheden tot conservatie en restauratie. Zo kunnen de topstukken ook in de toekomst optimaal worden bewaard en behandeld. Tegelijk belicht dit onderzoeksproject de werkwijze van de kunstenaars en de historische omstandigheden waarin de stukken tot stand kwamen.

Een conservator restaureert een werk uit de Latijns-Amerikaanse collectie.

BEHANDELING VAN DE VOLLEDIGE COLLECTIE TOPOGRAFIE

De volledige collectie atlanten, stadsgezichten, topografische en chorografische prenten wordt *in house* gerestaureerd. Uiteenlopende technieken, zoals de *vue d'optique*, gravure en lithografie, passeren de revue. Zo draagt dit onderzoek bij tot nieuwe inzichten in de geschiedenis van de cartografie. In 2024 zal dra. Anne-Rieke van Schaik (Universiteit van Amsterdam) een boek publiceren over deze omvangrijke collectie.

Een papierrestaurator lijst een kunstwerk opnieuw in.

KENNISVERWERVING EN VERSPREIDING

Kennis verwerven over haar collectie is een van de kerntaken van The Phoebus Foundation. Daarom zet ze sterk in op wetenschappelijk onderzoek. Nieuwe inzichten deelt ze met vakspecialisten via academische artikels in gerenommeerde peer-reviewed tijdschriften zoals onder meer *Oud Holland*, *Simiolus*, *The Burlington Magazine*, *The Rijksmuseum Bulletin* en *Hamilton Kerr Institute Bulletin*.

Medewerkers van The Phoebus Foundation dragen via essays en/of entries actief bij aan het kunsthistorisch onderzoek, vertaald in binnen- en buitenlandse tentoonstellingscatalogi en andere wetenschappelijke publicaties. Ook geven ze lezingen op allerhande congressen. Daarnaast verwelkomt de Foundation jaarlijks vele experts en studenten in haar depot die kunstwerken komen bestuderen en betrekken in hun onderzoek.

De wetenschappelijke onderzoeksresultaten maakt The Phoebus Foundation bovendien toegankelijk voor een breed publiek via tentoonstellingen, diverse publicaties en een podcast. De meerwaardezoeker kan terecht op de website van de Foundation onder de rubriek *Phoebus Findings*. In deze beknopte toegankelijke artikels komt de lezer alles te weten over nieuwe ontdekkingen over kunstwerken in de collectie van The Phoebus Foundation.

De verrassende vondsten van dr. Leen Kelchtermans over dit schilderij zijn te lezen in de *Phoebus Finding* op de website van de Foundation.

Adam Frans Van der Meulen

Intrede van Lodewijk XIV en Maria-Theresia in Douai in 1667, na 1667

THE PHOEBUS FOUNDATION

TECHNISCH ONDERZOEK

Kunsthistorisch en technisch onderzoek gaan bij The Phoebus Foundation hand in hand. Aan elke restauratiebehandeling die de restauratoren van The Phoebus Foundation uitvoeren, gaat een uitgebreide technische analyse vooraf.

Om meer te weten te komen over de werkwijze van de kunstenaar en de totstandkoming van het kunstwerk zet de Foundation sterk in op wetenschappelijke beeldvorming. In haar fotostudio worden niet alleen hoogwaardige visuele foto's voor publicatie en registratie gemaakt, maar ook opnames met UV-licht, IR, IRR en x-ray om onder de verflagen te kunnen kijken.

Voor het technische onderzoek doet The Phoebus Foundation beroep op haar eigen team van restauratoren, maar werkt ze ook nauw samen met gerenommeerde nationale en internationale instellingen voor onder andere pigmentanalyse, dendrochronologisch onderzoek en MA-XRF opnames. Zo sloeg The Phoebus Foundation al diverse keren de handen in elkaar met het Belgische IPARC, KIK-IRPA, het Hamilton Kerr Institute in Cambridge en het Londense The Courtauld Institute of Art. Verschillende onderzoeksresultaten vonden hun weerklank in peer-reviewed vaktijdschriften zoals het *Hamilton Kerr Bulletin* en *Painting Pairs: Art Historical and Technical Study*.

Dit *Portret van een man* uit de omgeving van Albrecht Dürer werd uitgebreid technisch onderzocht en gerestaureerd in het Hamilton Kerr Institute. Het portret onderging een echte transformatie tijdens de restauratiebehandeling. Na onderzoek met behulp van x-ray en pigmentanalyse bleek de blauwe achtergrond immers een overschildering uit de 18de of 19de eeuw te zijn. Deze toevoegingen konden succesvol verwijderd worden zodat het oorspronkelijke groene gordijn terug zichtbaar werd. De onderzoeksresultaten en het verloop van de behandeling werden gepubliceerd in het *Hamilton Kerr Institute Bulletin* in 2022.

Portret van een man voor restauratie

Portret van een man na restauratie

THE PHOEBUS FELLOWSHIP

The Phoebus Fellowship biedt jonge, beloftevolle restauratie-specialisten de kans om in een professionele omgeving ervaring op te doen. In het restauratieatelier van The Phoebus Foundation maken zij kennis met innovatieve en ook traditionele behandelings- en onderzoeksmethoden. Drie tot zes maanden lang werkt de fellow zij aan zij met een gedreven team van experts uit binnen- en buitenland. Samen zoeken ze oplossingen voor de vele uitdagingen die de fragiele en diverse kunstvoorwerpen uit de collectie van de Foundation stellen. Kandidaten moeten minstens één jaar houder zijn van een masterdiploma in restauratie/conservatie en zelfstandig kunnen werken.

The Phoebus Fellowship richt zich tot Belgische en internationale kandidaten die in hun carrière een volgende stap willen zetten. De voorbije jaren mocht The Phoebus Foundation reeds verschillende jonge restauratoren uit Spanje, Italië, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Estland en zelfs Nieuw-Zeeland in haar restauratieatelier verwelkomen.

Ook voor getalenteerde jonge onderzoekers kan een Fellowship worden uitgeschreven.

V

EXPO

Samen met de Kanselarij streeft The Phoebus Foundation ernaar haar collectie maximaal te ontsluiten voor een zo breed mogelijk publiek. Daarom organiseert ze frequent tentoonstellingen.

VOOR GOD & GELD. GOUDEN TIJD VAN DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN

CAERMERSKLOOSTER, GENT

Deze tentoonstelling nam de bezoeker op sleeptouw naar de Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden (15de en 16de eeuw). Ze gaf een beeld van de economische macht van het graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant, technologische, industriële en handelscentra van de toenmalige wereld. *Voor God & Geld* wierp een nieuw licht op een economisch en cultureel hoogtepunt.

Jan van Scorel
Portret van Joost Aemisz van der Burch, 1541
THE PHOEBUS FOUNDATION

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling *Voor God & Geld. Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden*.

OER. DE WORTELS VAN VLAANDEREN

2017

CAERMERSKLOOSTER, GENT

Hoofdrolspelers in deze tentoonstelling over de Vlaamse kunst tussen 1880 en 1930 waren de meest invloedrijke schilders uit die periode: Emile Claus, Valerius De Saedeleer, Gustave Van de Woestyne, George Minne, James Ensor, Léon Spilliaert, Rik Wouters, Frits Van den Berghe, Constant Permeke, Gust. De Smet, Hubert Malfait en Edgard Tytgat. De expo belichtte een kantelpunt in de kunst- en cultuurgeschiedenis en nam bezoekers mee naar de vroege 20ste eeuw. Maar *OER* was ook anders en grensverleggend. *OER* ging ook over nu, over nostalgie en over wat het betekent Vlaming te zijn. Want de grens tussen heden en verleden is flinterdun.

OER bracht een selectie van topstukken. Vele werken werden voor het eerst aan het grote publiek getoond. Door de sprookjesachtige scenografie leek het alsof je als bezoeker in de schilderijen kon rondlopen.

Sfeerbeelden uit de tentoonstelling *OER. De wortels van Vlaanderen*.

VOSSSEN. EXPEDITIE IN HET LAND VAN REYNAERT

2018

WAASLAND

De ruime collectie over *Reynaert de vos* werd in 2018 tentoongesteld onder de vorm van een 'culturele expeditie' rond het middeleeuwse dierenepos. De expeditie nam bezoekers mee op een fietstocht van 40 of 60 km doorheen het Vlaamse Waasland en Nederlands Zeeuws-Vlaanderen. Tijdens dit belevingstraject maakten de bezoekers op een speelse en toegankelijke manier kennis met het middeleeuwse verhaal van *Reynaert de vos*. Van prachtige kunstwerken en decors via schelmse films en ultramoderne animaties tot een toffe speurtocht: nog nooit was cultuurgeschiedenis zo toegankelijk.

Sfeerbeelden uit de tentoonstelling *VOSSSEN. Expeditie in het land van Reynaert*.

PIKANT.

VIJF EEUWEN CULTUURGESCHIEDENIS UITGEKLEED

2019

WATERKASTEEL, MOORSEL

The Phoebus Foundation organiseerde een sensuele en spannende tentoonstelling over kant in het waterkasteel van Moorsel (Aalst). *PiKANT* bood enerzijds een historisch overzicht van de geschiedenis van dit luxueuze textiel, van de 16de eeuw tot heden, en verraste bezoekers met hedendaagse kanten kunstwerken. Een selectie aan topstukken uit de eigen collectie Oude Meesters, in combinatie met textielfragmenten, hedendaagse kunst en *high fashion* couture brachten het unieke verhaal van dit luxeproduct van eigen bodem. Kant is immers onlosmakelijk verweven met de geschiedenis van Vlaanderen. Het is een kostbaar familiestuk dat van generatie tot generatie wordt doorgegeven en dat nergens ter wereld zo'n uniek karakter verkreeg als hier.

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling.

Anonieme Antwerpse meester
Portret van een jonge vrouw, 1613
THE PHOEBUS FOUNDATION

BLIND DATE. PORTRETTEEN MET BLIKKEN EN BLOZEN

2020

MUSEUM SNIJDERS&ROCKOXHUIS,
KEIZERSKAPEL, SINT-CAROLUS BORROMEUSKERK EN
MUSEUM VLEESHUIS, ANTWERPEN

De vele portretten van de middeleeuwen tot de vroegmoderne tijd uit de collectie van The Phoebus Foundation waren het ideale uitgangspunt voor het boeiende verhaal van de geschiedenis van de portretkunst. Het historische Museum Snijders&Rockoxhuis bood hiervoor het uitgelezen decor. De bezoeker kon de portretten in hun natuurlijke habitat bewonderen, in een verrassende scenografie van de bekende Antwerpse modeontwerper Walter Van Beirendonck. Gastheer was de zestiende-eeuwse Antwerpse burgemeester en kunstverzamelaar: Nicolaas Rockox *himself*. Een greep uit de lange rij portretkunstenaars: Quinten Massijs, Frans Floris, Jan Van Hemessen, Peter Paul Rubens, Antoon Van Dyck, Jan Cossiers en Jan Boeckhorst.

Door middel van een wandeling door Antwerpen belandde de bezoeker op meerdere historische locaties die de verschillende aspecten van de portretkunst toonden. De Keizerskapel tegenover het Snijders&Rockoxhuis was de perfecte setting voor middeleeuwse, religieus geïnspireerde portretten en drieliuken met stichtersportretten. In de Sint-Carolus Borromeuskerk op het Hendrik Conscienceplein kon je ontroerende kinderportretten ontdekken en in Museum Vleeshuis toonden de monumentale schilderijen van Frans Snijders dat de vroegmoderne mens behalve van mode ook van gastronomie hield.

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling *BLIND DATE. Portretten met blikken en blozen.*

ZOT VAN DIMPNA. EEN WERELD VOL PASSIE, LEF EN REBELLIE

2021–2023

NIGULISTE MUSEUM, TALLINN (2021),
SINT-DIMPNAKERK, GEEL (2022) EN
NATIONAL GALLERY OF IRELAND, DUBLIN (2023)

Na jarenlang intensief onderzoek en restauratie pakte The Phoebus Foundation uit met een grootschalig tentoonstellingsproject van het magistrale Dimpna-altaarstuk: een meesterwerk van Goossen Van der Weyden, kleinzoon van de grote Rogier. Goossen creëerde het altaarstuk in het begin van de zestiende eeuw voor Antoon Tsgrooten, abt van de norbertijnenabdij in Tongerlo. Het veelluik vertelt het tragische levensverhaal van de heilige Dimpna, een Ierse prinses en de patrones van geesteszieken. Zij werd en wordt nog steeds vereerd in het Kempische Geel.

Het meer dan vijfhonderd jaar oude altaarstuk werd versneden, verwaarloosd, gevandaliseerd, gestolen en vergeten. Het restauratieproject van The Phoebus Foundation herstelde het altaarstuk in zijn voormalige glorie en liet het publiek kennismaken met het indrukwekkende resultaat.

In 2021 werden de panelen voor het eerst getoond in het Niguliste Museum in Tallinn, waar een interactieve scenografie de bezoekers onderdompelde in de bijzondere wereld van Dimpna. Nadien kwam de heilige prinses voor het eerst in eeuwen terug thuis en werden haar altaarstuk en de bijhorende, digitale triptieken tentoongesteld in de Sint-Dimpnakerk te Geel. Nadien reisde de expo door naar de National Gallery of Ireland in Dublin.

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling in Tallinn.

FROM MEMLING TO RUBENS. THE GOLDEN AGE OF FLANDERS

2021

KADRIORG MUSEUM, TALLINN

In het voorjaar van 2021 trok The Phoebus Foundation voor het eerst naar het buitenland. Met een uitzonderlijke selectie topstukken uit de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw streek de Foundation neer in Tallinn (Estland). Het Kadriorg Museum, ooit het paleis van Peter de Grote, tsaar van Rusland in de zeventiende eeuw, was het unieke decor voor deze tentoonstelling.

Meer dan honderdtwintig meesterwerken vertelden het verhaal van drie eeuwen kunst- en cultuurgeschiedenis in de Zuidelijke Nederlanden. De regio die nu 'Vlaanderen' heet treedt dan op de voorgrond als artistiek centrum en wereldwijde trendsetter. Generaties lang beïnvloedden zijn kunstenaars met hun unieke beeldtaal de wereldmarkt.

From Memling to Rubens nam de bezoeker mee voor een verhaal over ontdekking en verwondering, ondeugd, zonde en rebellie. De steden van de Zuidelijke Nederlanden, en vooral hun vrijzinnige burgers, waren de hoofdrolspelers. De topstukken waren van de hand van meesters als Hans Memling, Quinten Massijs, Jan Gossaert, Peter Paul Rubens, Antoon Van Dyck en Jacob Jordaens.

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling in het Kadriorg Museum, Tallinn.

THUIS BIJ JORDAENS

2021-2022

FRANS HALS MUSEUM, HAARLEM

Deze tentoonstelling van The Phoebus Foundation zette Jacob Jordaens in de schijnwerpers. Jordaens schildert persoonlijk en herkenbaar, satirisch en humoristisch. Hij richt zich radicaal tot burgers. Hun ambities zet hij in de verf.

The Phoebus Foundation heeft een unieke verzameling schilderijen en tekeningen van Jacob Jordaens. Deze stukken werden voor het eerst aan het publiek getoond. Een absolute primeur en topper was de reconstructie van Jordaens' indrukwekkende plafonddukken uit 1652 met het liefdesverhaal van Amor en Psyché. Hij schilderde ze voor de pronkkamer in zijn Antwerpse woning. Met dit meesterlijke staaltje van zijn technische kunnen wilde hij bezoekers overdonderen.

Na een intensief materiaal-technisch en kunsthistorisch onderzoek werden de werken voor het eerst in 400 jaar samengebracht volgens het oorspronkelijke ontwerpplan van de meester, aan het plafond van het Frans Hals Museum in Haarlem. Deze Nederlandse samenwerking was zowel voor The Phoebus Foundation als voor Jordaens een debuut: nooit eerder werd bij onze noorderburen een expo aan hem gewijd.

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling in Haarlem.

PAINTING FLANDERS. FLEMISH ART 1880–1914

2022

GAINSBOROUGH'S HOUSE, SUDBURY

Met *Painting Flanders* bracht The Phoebus Foundation het verhaal van een belangrijk stukje Vlaamse kunstgeschiedenis aan het einde van de 19de eeuw naar het Verenigd Koninkrijk. De expo was een ware primeur: het was de eerste tentoonstelling in het gloednieuwe tentoonstellingsgebouw van het Gainsborough's House te Sudbury, Suffolk. Het geboortehuis van het Britse portretgenie Thomas Gainsborough (1727-1788) was de uitgelezen locatie voor dit verhaal. Net zoals Emile Claus en co was ook hij schatplichtig aan grootmeesters als Peter Paul Rubens (1577-1640) en gaf hij zijn eigen draai aan de artistieke traditie. Het pittoreske landschap van Suffolk vertoont bovendien veel gelijkenissen met de uitgestrekte natuur rond de Leie: het verwondert, kalmeert en inspireert.

SAINTS, SINNERS, LOVERS, AND FOOLS

2022–2025

DENVER ART MUSEUM, DENVER EN
DALLAS MUSEUM OF ART, DALLAS

Met *Saints, Sinners, Lovers, and Fools* organiseerde The Phoebus Foundation haar eerste intercontinentale tentoonstelling ooit. Meer dan 120 meesterwerken uit de deelcollectie Oude Meesters staken de Atlantische Oceaan over naar Denver (Colorado) en Dallas (Texas) om de Amerikaanse bezoekers mee te nemen op een rollercoasterrit doorheen 300 jaar Vlaamse kunst.

Maar *Saints, Sinners, Lovers, and Fools* is méér dan een artistieke trip *down memory lane*. De tentoonstelling plaatst de kunstwerken in hun brede historische en culturele kader. De conclusie? De 15de, 16de en 17de eeuw leken verdacht goed op de 21ste.

In 2024 en 2025 reist de tentoonstelling verder naar The Montreal Museum of Fine Arts (Canada), het Peabody Essex Museum in Salem (VS), en naar het Royal Ontario Museum in Toronto (Canada).

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling in Denver.

3500 JAAR TEXTIELKUNST

PERMANENT

HEADQUARTERS KATOEN NATIE, ANTWERPEN

Katoen, wol en huiden: de geschiedenis van Katoen Natie begint bij het verhandelen van deze grondstoffen. Deze vaste tentoonstelling keert dan ook terug naar de roots van het bedrijf. Het ligt daarom voor de hand de textielcollectie op deze plek te laten zien. Katoen Natie ontplooit inmiddels havenactiviteiten en levert logistieke diensten in tal van sectoren. Je keert hier ook terug naar de wortels van onze beschaving.

De wereldvermaarde collectie antiek textiel van The Phoebus Foundation bevat unieke stukken uit het oude Egypte en Centraal-Azië. Van fijngeweven borduursels tot volledige tunieken: de tentoonstelling *3500 jaar textielkunst* is een reis door de geschiedenis. Aan de hand van oude weefsels, kledij en andere archeologische vondsten uit het oude Egypte ontdekken bezoekers niet enkel de beschaving van de oude Egyptenaren, maar ook van het oude Rome en het prille christendom. Eindigen doet de tentoonstelling op de Zijderoute, een knooppunt van culturen.

BEELDENPARK SINGELBERG

PERMANENT

BURCHT SINGELBERG, KALLO

In een krachtig, weids landschap aan de Schelde in Beveren-Waas bouwde Katoen Natie een hedendaagse kantoorburcht die aansluit bij het historische karakter van de omgeving. Burcht Singelberg is genoemd naar het kasteel van de heerlijkheid Beveren. Dat speelde een sleutelrol in de scheiding van de zuidelijke en noordelijke Nederlanden in 1585. Van het historische kasteel rest enkel een heuvel, maar verderop is nu de hedendaagse Burcht Singelberg opgetrokken. Daar zijn onder andere de kantoren gevestigd van Katoen Natie en Indaver. De gebouwen zijn gegroepeerd in een conglomeraat, een kloek geheel dat zich in de omgeving manifesteert.

Rondom de burcht krijgen topwerken van hedendaagse kunstenaars een centrale plek. De Kancelarij van The Phoebus Foundation verzorgt rondleidingen op de site, waarop de bezoeker verrassend werk ontdekt van Vlaamse en buitenlandse kunstenaars: Michaël Aerts, Pablo Atchugarry, Wim Delvoye, Jef Mouton, Atelier Van Lieshout, Hubert Minnebo, Ramsey Nasr en Antonio Seguí.

In 2018 verwierf The Phoebus Foundation bovendien tal van sculpturen uit de voormalige collectie van Brussels Airport, met namen als George Grard, Jean-Michel Folon, Paul Van Hoeydonck, Jef Van Tuerenhout en Panamarenko.

De beeldentuin van Burcht Singelberg is te bezoeken met een gids en op afspraak.

Michaël Aerts
Schandpaal, 2012
THE PHOEBUS FOUNDATION

HEADQUARTERS KATOEN NATIE, ANTWERPEN

In de HeadquARTers, het kloppend hart van Katoen Natie, maak je kennis met topstukken uit de collecties van The Phoebus Foundation. De geselecteerde artiesten — Belgisch en internationaal, modern en hedendaags — zijn gekozen om hun geestdrift en spraakmakende kunst. Ze belichamen de rebelse spirit van het bedrijf.

Beeldhouwwerken van Maria Causa en Jose Gurvich, schilderijen van Julio Laraz en Edgard Tytgat, installaties van Eddo Stern en Wim Delvoye: ze staan en hangen in harmonie met de bijzondere architectuur en ze creëren een inspirerende werkomgeving. *Deugnieten & Rebellen* zet je aan tot reflectie over politieke en culturele onderwerpen. En de speelsheid van wat je ziet, roept verwondering op.

Sfeerbeelden uit de tentoonstelling.

COBRA-DEPOT

PERMANENT

ANTWERPEN

In het voorjaar van 2023 opende een nieuw permanent depot, waarin de unieke CoBrA-collectie van The Phoebus Foundation op afspraak te bewonderen is.

Schilders en schrijvers afkomstig uit Kopenhagen, Brussel en Amsterdam creëerden in 1948 samen één van de belangrijkste naoorlogse avant-gardebewegingen. CoBrA bloeide kort maar hevig, met tentoonstellingen, bijeenkomsten en ontelbare publicaties. In 1952 werd de progressieve kunstvereniging al opgeheven. De kunstenaars zorgden echter voor de verderzetting van de maatschappelijke idealen en vooral van de vrije, spontane CoBrA-stijl, gekenmerkt door zijn abstracte figuratie.

Bezoekers kunnen aan de hand van 24 internationale artiesten kennis maken met de expressieve en kleurrijke wereld van CoBrA. De getoonde kunstwerken variëren van schilderijen en tekeningen tot tapijten en keramiek, aangevuld met drukwerk, fotografie en ander historisch beeldmateriaal.

Christian Dotremont

Cobra magazine: Revue internationale de l'art experimental nr. 1, maart 1949

THE PHOEBUS FOUNDATION

Sfeerbeeld uit de tentoonstelling.

KEIZERSKAPEL, ANTWERPEN

Sinds 2017 werkt The Phoebus Foundation samen met de Antwerpse Keizerskapel. Op deze unieke locatie wordt halfjaarlijks een nieuw en onbekend pareltje uit de collectie geëxposeerd.

Ook op andere historische plaatsen in de Antwerpse binnenstad stelt The Phoebus Foundation geregeld een meesterwerk tentoon. Zo waren twee olieverfschetsen van Abraham Van Diepenbeeck in 2021 te bezichtigen in de Sint-Pauluskerk en ook in de Sint-Jacobskerk toonde de stichting het *Drieluik met de Onbevleete Ontvangenis* van Adriaen Isenbrant.

Presentatie van *Portret van een man* van Michael Sweerts in de Keizerskapel.

HEADQUARTERS KATOEN NATIE, ANTWERPEN

Deze tentoonstelling bood een inkijk in de kunstgeschiedenis van Vlaanderen, met specifieke aandacht voor de beweegredenen van kunstenaars: hoe werd kunst gepercipieerd door kunstenaars van bij ons in de Vlaamse geschiedenis? Heeft onze geschiedenis hun kijk op kunst beïnvloed? Hoe kijken hedendaagse kunstenaars van bij ons naar deze evolutie?

De tentoonstelling was opgebouwd met kunstwerken uit de collectie van The Phoebus Foundation, aangevuld met bruiklenen van diverse kunstenaars. De benedenverdieping was in haar geheel gewijd aan wisseltentoonstellingen van jonge gastkunstenaars.

Sven Van Dorst
My Shoes, 2015
THE PHOEBUS FOUNDATION

VI

SAMEN WERKINGEN

The Phoebus Foundation geeft objecten in bruikleen en werkt nauw samen met musea in binnen- en buitenland.

BRUIKLENNEN EN SAMENWERKINGEN

Kunst moet leven. Dat wil zeggen: naar buiten komen, voor het publiek te zien zijn, andere kunstenaars inspireren. Behalve met eigen tentoonstellingen is The Phoebus Foundation daarom erg actief als partner van musea en instellingen in binnen- en buitenland.

PP. 144-145

Anoniem

Sint-Lukas schildert de Madonna, ca. 1520-1530

THE PHOEBUS FOUNDATION

Pieter I Bruegel

Dorpsgezicht met bomen en een muildier (detail), ca. 1552-1554

THE PHOEBUS FOUNDATION

BRUIKLENEN VAN LANGE DUUR

Collectiestukken werden en worden in langdurige bruikleen gegeven aan onder meer het Rubenshuis, het Museum aan de Stroom (MAS), DIVA en het Museum Snijders&Rockoxhuis, allemaal in Antwerpen. Schilderijen van onder meer Peter Paul Rubens, Jan Gossaert, Maerten De Vos en Antoon Van Dyck zijn daar te bewonderen, net als een 18de-eeuws gouden haarjuweel, bezet met diamanten en robijnen. Nog in Antwerpen werkt The Phoebus Foundation op permanente basis samen met de Keizerskapel, waar ze thematentoonstellingen — exposities rond één specifiek werk — organiseert. Ook in de vaste presentatie van Museum Hof Van Busleyden te Mechelen kunnen bezoekers langdurige bruiklenen uit de collectie van The Phoebus Foundation bewonderen.

Ook in het buitenland geeft The Phoebus Foundation meesterwerken uit haar collectie voor lange duur in bruikleen. Zo maakte een werk van Hugo Van der Goes deel uit van de vaste presentatie van The Art Insitute in Chicago, als ambassadeur van de Vlaamse kunst. Ook de presentatie van een uniek 15de-eeuws huisaltaar in Chicago is een mooi voorbeeld van de langdurige samenwerking tussen The Phoebus Foundation en The Art Institute. Een prachtig bloemenstilleven van Jan I Brueghel is dan weer te bewonderen in het prestigieuze J. Paul Getty Museum in Los Angeles.

Jan I Brueghel
Bloemenvaas met varkensbrood en edelstenen (detail), 1605-1607
THE PHOEBUS FOUNDATION

BRUIKLENEN VAN KORTE DUUR

Werken uit de collectie worden wereldwijd tentoongesteld op tijdelijke tentoonstellingen. De lijst groeit aan. Intussen werkte The Phoebus Foundation al samen met diverse musea en erfgoedinstellingen in binnen- en buitenland. In Duitsland waren verschillende werken uit de collectie reeds te bewonderen in onder andere Regensburg (Haus der Bayerischen Geschichte), Veste Coburg, Aken (Suermondt-Ludwig Museum en Centre Charlemagne), Mannheim (Kunsthalle), Stuttgart (Staatsgalerie), Hamburg (Bucerius Kunst Forum) en Berlijn (Gemäldegalerie).

Ook het Kunsthistorisches Museum in Wenen en het Parijse Musée d'Orsay en Musée du Louvre deden al een beroep op meesterwerken van The Phoebus Foundation, net als de Londense National Gallery, de Royal Academy in diezelfde stad en het Ashmolean Museum in Oxford. Daarnaast waren reeds diverse bruiklenen te bewonderen in de National Gallery of Ireland in Dublin.

Daarnaast stelden instellingen als het Musée de Flandre in het Franse Cassel, het Monastère de Brou in Bourg-en-Bresse, Musée Soulages te Rodez, het MUDAM te Luxemburg, de Fondation de l'Hermitage in het Zwitserse Lausanne, Kunstmuseum Basel, en MOCRAK te Krakau, Polen, al werken uit de collectie van The Phoebus Foundation tentoon.

Dichter bij huis hingen bruiklenen van The Phoebus Foundation in Nederland, onder andere in het Rijksmuseum te Amsterdam, Museum Catharijneconvent te Utrecht, Museum Gouda, Centraal Museum Utrecht, het Wereldmuseum en Kunsthal te Rotterdam en het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Ook het BAM te Bergen, Musée Félicien Rops en Musée des Arts Anciens te Namen deden reeds beroep op de collectie van The Phoebus Foundation.

In Vlaanderen tot slot hingen er al werken uit de collectie in – onder meer – het Antwerpse MAS, het Rubenshuis, het Museum Vleeshuis, M – Museum Leuven, het Mechelse Hof van Busleyden, het Gentse MSK, het Kunstuur in Mechelen en Hasselt, en het Kasteel van Gaasbeek. In Brussel werkte de Foundation samen met de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, en Bozar.

PARTNERSCHAP

Voor sommige tentoonstellingen geeft The Phoebus Foundation een substantieel aantal artefacten in bruikleen en neemt de samenwerking de vorm van een partnerschap aan. Dat begon in 2016 met een grote tentoonstelling over het werk van de Brusselse kunstenaar Hendrick De Clerck in M – Museum Leuven.

De Foundation was ook nauw betrokken bij tentoonstellingen in het Mudel (Deinze), het Teseum (Tongeren), het Stedelijk Museum (Schiedam) en het Monastère royal de Brou in Bourg-en-Bresse, waar ze samen met het Louvre partner was.

Verder leverde de Foundation belangrijke bijdragen aan tentoonstellingen in Kunstmuseum Den Haag, Museum Catharijneconvent te Utrecht, het Noordbrabants Museum te 's-Hertogenbosch en de Fondation de l'Hermitage (Lausanne).

ONDERZOEK

The Phoebus Foundation voert ook onderzoeksprojecten uit in samenwerking met gerenommeerde instellingen. Zij werkte al samen met het prestigieuze Hamilton Kerr Institute (Cambridge), The Courtauld Institute (Londen) en het KIK-IRPA (Brussel).

BEN JE ALS MUSEUM OP ZOEK NAAR EEN SAMENWERKING?

Mail ons met een algemene omschrijving van je plan. Wij kijken graag in ons collectiebestand om te zien of we je kunnen helpen.

info@phoebusfoundation.org

VII

BOERENTOREN

De Kancelarij van The Phoebus Foundation
bouwt aan haar toekomstige tentoonstellingsruimtes
in de wereldbekende Boerentoren.

BOERENTOREN

In 2020 verwierf de kanselarij van The Phoebus Foundation de befaamde Boerentoren; een architecturaal monument in het centrum van Antwerpen. Over enkele jaren zullen bezoekers de tentoonstellingen van The Phoebus Foundation kunnen bewonderen in de meest iconische toren van Antwerpen en ver daarbuiten.

De toren werd gebouwd tussen 1928 en 1931 in volledige art-deco stijl en met een geraamte van 3500 ton staal. Het is een echte architecturale parel. Beroemde architecten, zoals Emiel van Averbek, Jan Van Hoemaker en Jos Smolderen werkten mee aan de constructie. Met zijn originele hoogte van 87,5 m was de Boerentoren zelfs de eerste wolkenkrabber van Europa.

De toren werd geconstrueerd naar aanleiding van de Wereldtentoonstelling in 1930. Bouwheer was de Middenkredietbank, die voornamelijk geld beheerde van boeren en de Boerenbond. Daaraan dankt de toren zijn geuzennaam van 'Boerentoren'. Later kwam het Antwerpse icoon in handen van Kredietbank en KBC.

Niemand minder dan de wereldberoemde architect Daniel Libeskind zal de iconische toren transformeren tot een heuse cultuurtoren. Het ontwerp van Libeskind verenigt kunst, functionaliteit, ecologie en structuur terwijl de oorspronkelijke toren integraal behouden blijft. Dit uitzonderlijke project zal de Boerentoren omvormen tot een van cultuur doordrongen plek waar bezoekers kunnen genieten van kunst, architectuur, natuur en de stad. Kers op de taart is het 67 miljoen jaar oude Tyrannosaurus Rex-skelet, dat in 2023 werd verworven door The Phoebus Foundation en dat een vaste thuis zal vinden in de toren.

PP. 156-157: De Boerentoren in 2022

PP. 160-161: De historische kluizenzaal in de Boerentoren

PP. 162-163: T-rex *Trinity*, 67 miljoen jaar oud

Het ontwerp van architect Daniel Libeskind.

2888

2889

2890

2891

2892

2893

2894

2895

2896

2897

2898

2899

2900

2901

2902

2903

2904

2905

2906

2907

2908

2909

2910

2911

2912

2913

2914

2915

2916

2917

2918

2919

2920

2921

2922

2923

2924

2925

2926

2927

2928

2929

2930

2931

2932

2933

2934

2935

2936

2937

2938

2939

2940

2941

2942

2943

2944

2945

2946

2947

2948

2949

2950

2951

2952

2953

2954

2955

2956

2957

2958

2959

2960

2961

2962

2963

2964

2965

2966

2967

2968

2969

2970

2971

2972

2973

2974

2975

2976

2977

2978

2979

2980

2981

2982

2983

2984

2985

2986

2987

2988

2989

2990

2991

2992

2993

2994

2995

2996

2997

2998

2999

3000

3001

3002

3003

3004

3005

3006

VIII

PUBLICATIES

Tentoonstellingen, wetenschappelijk onderzoek, restauratiecampagnes:
het zijn voor The Phoebus Foundation ideale aanleidingen
om een boek uit te brengen.

PHOEBUS FOCUS

In 2017 startte The Phoebus Foundation met een reeks wetenschappelijke publicaties waarin pareltjes uit de collectie in de schijnwerpers worden gezet. Hierbij wordt voor elke nieuwe uitgave een beroep gedaan op kunsthistorici of andere experts die gespecialiseerd zijn in het thema en het verhaal op een boeiende en toegankelijke manier kunnen vertellen.

Phoebus Focus I

SINT-LUKAS SCHILDEERT DE MADONNA Het verhaal van een bijzonder motief

NIELS SCHALLEY & SVEN VAN DORST

In de eerste *Phoebus Focus* staat het triptiekje met *Sint-Lukas schildert de Madonna* centraal. Dankzij de combinatie van kunsthistorisch en materiaal-technisch onderzoek kreeg dit merkwaardige tafereel een stukje van zijn vergeten betekenis terug.

Phoebus Focus II

KEUKENSTILLEVEN MET CHRISTUS IN HET HUIS VAN MARTA EN MARIA Een showstuk van Frans Ykens (1601-1693)

PRISCA VALKENEERS

Dingen zijn niet altijd wat ze lijken, zoals op het *Keukenstilleven met Christus in het huis van Marta en Maria*. Mocht de titel onze blik niet leiden, dan leek dit tafereel een banaal stilleven. Pas voor wie aandachtig kijkt, opent het schilderij een hele wereld, zoals blijkt uit deze *Phoebus Focus*.

Phoebus Focus III

DE ALLEGORIE VAN DE ZEVEN VRIJE KUNSTEN De verbeelding van Maerten De Vos

HILDEGARD VAN DE VELDE

Het centrale schilderij in deze *Phoebus Focus* is een werk van Maerten De Vos, een van de belangrijkste kunstenaars uit het 16de-eeuwse Antwerpen. Toch was het schilderij amper bekend en werd het nauwelijks onderzocht.

Phoebus Focus IV

REYNAERT DE VOS Een kleine geschiedenis van het middeleeuwse dierenepos

NIELS SCHALLEY

De dierenfabel *Van den vos Reynaerde* werd geschreven in de 13de eeuw. De vos is er een antiheld: een lepe schurk — een moordenaar zelfs — die genadeloos de hypocrisie van het establishment aan de kaak stelt. De collectie van The Phoebus Foundation omvat een deelfonds met zowat vijfhonderd publicaties, her- en vertalingen van het oorspronkelijke Reynaertverhaal. Van 16de-eeuwse uitgaven over Goethe tot Louis Paul Boon: de vos sterft nooit. Deze *Phoebus Focus* belicht zijn voortleven.

Phoebus Focus V

HET MEERMONSTER VAN TAGUA TAGUA Monstermanie en hofintriges in de achttiende eeuw

KATHARINA VAN CAUTEREN

Het anonieme *Meermonster van Tagua Tagua* uit 1784 geeft, tweehonderdvijftig jaar na datum, als geen ander kunstwerk inzicht in de kracht van het beeld in een krakend tijdsgewricht. Het beest brengt een synthese van driehonderd jaar beeldtraditie. In de kern gaat het terug op middeleeuwse encyclopedieën, maar zijn galante snuit verradt een 18de-eeuwse identiteit. Sterker nog: het Meermonster blijkt pure politieke propaganda.

Phoebus Focus VI

BLOEMENVAAS MET ROZEN, NARCISSEN EN TULPEN Daniël Seghers (1590-1661) en fictie als realiteit

SVEN VAN DORST

In de 17de eeuw moet de jezuïet Daniël Seghers een soort popster zijn geweest. Hij werkte samen met Peter Paul Rubens, Cornelis Schut, Gonzales Coques en Erasmus II Quellinus. De hoogste adel schoof aan voor een bloemstuk van hem. Kijken naar zijn werk doet een wereld opengaan. Jaren van doorgedreven en verfrissend materiaal-technisch onderzoek lichten de sluier tussen heden en verleden op. We kunnen letterlijk meekijken onder de verflagen, over de schouder van de kunstenaar.

Phoebus Focus VII

OVERVAL OP REIZIGERS Peter Snayers (1592-1667) en de kunst van het oorlog voeren

LEEN KELCHTERMANS

Oorlog, onveiligheid, vluchtelingen, economische crisis: het zijn maar enkele verdacht vertrouwd klinkende trefwoorden die de zeventiende eeuw tekenden. Peter Snayers specialiseerde zich in het schilderen van oorlogstaferelen. Naast grote doeken die veldheren verheerlijkten, gaf hij ook de gewone man of vrouw weer, geteisterd door de dagelijkse oorlogsrealiteit. Een overval op reizigers haalt doorgaans niet de geschiedenisboeken. Maar dit thema staat wel centraal in een werk van Snayers waarover deze *Phoebus Focus* gaat. Een vergeten meester en een vergeten stukje geschiedenis komen zo weer tot leven.

Phoebus Focus VIII

APOLLO OP DE ZONNEWAGEN Een barok meesterwerk van Jan Boeckhorst (1604-1668)

HANS Vlieghe

Deze *Phoebus Focus* belicht een voorstelling van Phoebus Apollo door de barokke meester Jan Boeckhorst. Phoebus is de zonnegod naar wie The Phoebus Foundation is genoemd. Hij is de beschermer van de muzen en dus van de kunsten. Hij staat ook symbool voor het licht en de zon, en is intens verbonden met de 'gouden tijd': een mythisch tijdperk vol eindeloze overvloed en rechtvaardigheid.

Phoebus Focus IX

ELEGANT GEZELSCHAP IN EEN TUIN Een muzikaal schilderij vol zestiende-eeuwse wijsheid

TIMOTHY DE PAEPE

In deze publicatie pelt Timothy De Paepe de laagjes van een laat-zestiende-eeuws tafereel, als was het een ui. Wie oppervlakkig kijkt, ziet wat de titel van het werk belooft: elegant geklede figuren, feestvierend in een tuin. Maar als doctor in de letterkunde en directeur van het Antwerpse Museum Vleeshuis laat de auteur je kijken met de ogen van een zestiende-eeuwer. Hij neemt je mee naar een wereld van vertier en dans, maar ook van dwaasheid, afgunst en lust.

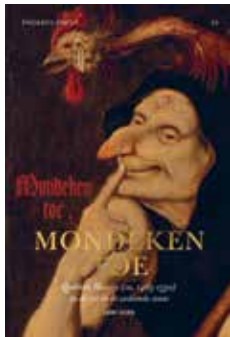
Phoebus Focus X

PORTRET VAN EEN JONGE VROUW

Minzame dames op hun mooist in de zeventiende eeuw

LEEN KELCHTERMANS

In deze editie van *Phoebus Focus* kleedt Leen Kelchtermans de voorgestelde jonge vrouw uit zoals alleen zij dat kan: zonder haar eer aan te tasten. Door zich nauwgezet te verdiepen in ieder kledingstuk en elk accessoire schenkt de auteur de jonge vrouw haar welverdiende waardigheid terug. Deze *Phoebus Focus* biedt een fascinerend inzicht in haar vervlogen werkelijkheid: hoe ze zich kleepte, volgens welke normen en waarden ze leefde, en wat het anno 1613 betekende om gehuwd te zijn.

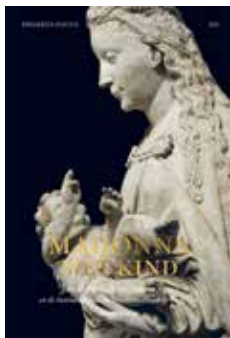
Phoebus Focus XI

MONDEKEN TOE

Quinten Massijs (ca. 1465-1530) en de zot in de zestiende eeuw

LARRY SILVER

Mondeken toe laat zien dat de grens tussen schilderijen en teksten flinterdun is en dat de hoogste wijsheid soms een dwaas spel is. Als kenner van Massijs, Bosch en de unieke beeldtaal van de noordelijke renaissance ontleedt Larry Silver alle motieven van het schilderij. Het resultaat is een bijzondere analyse van een curieus tafereel, dat zelfs na vijf eeuwen uit het leven blijkt te zijn gegrepen.

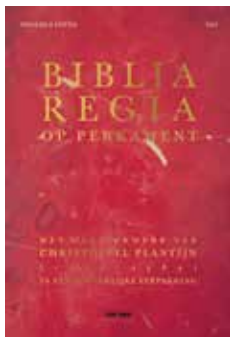
Phoebus Focus XII

MADONNA MET KIND

Jan II Borman (ca. 1460-ca. 1520) en de laatmiddeleeuwse beeldhouwkunst op haar best

MARIJAN DEBAENE

De beeldhouwer Jan Borman krijgt in deze *Phoebus Focus* dankzij sculptuurspecialiste Marjan Debaene de plaats die hij verdient. De auteur kadert de kunstenaar en zijn grandioze *Madonna met Kind* binnen een uitgebreid artistiek netwerk. Terecht prezen tijdgenoten Borman als de beste beeldsnijder.

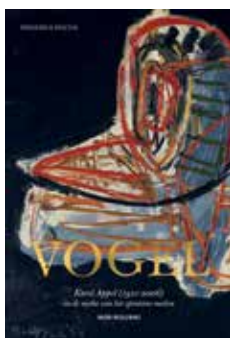
Phoebus Focus XIII

BIBLIA REGIA OP PERKAMENT

Het meesterwerk van Christoffel Plantijn (1520-1589) in een koninklijke verpakking

DIRK IMHOF

In 2018 verwierf The Phoebus Foundation een van Christoffel Plantijns twaalf koninklijke bijbels, die hij drukte op perkament. Het is het laatste exemplaar dat zich nog in privéhanden bevond. In deze *Phoebus Focus* schetst doctor Dirk Imhof, voormalig conservator Bibliotheken en Archieven van het Museum Plantin-Moretus, de context en betekenis van deze *Biblia regia*. Na ruim vierhonderd jaar is Plantijn terug thuis.

Phoebus Focus XIV

VOGEL

Karel Appel (1921-2006) en de mythe van het spontane maken

NAOMI MEULEMANS

In deze *Phoebus Focus* kijkt restaurator Naomi Meulemans over de schouder van CoBrA-kunstenaar Karel Appel. Sinds 2016 is zij in de Kanselarij van The Phoebus Foundation verantwoordelijk voor de conservatie en restauratie van de collectie moderne en hedendaagse kunst. Als geen ander kan ze geheimen ontgifselen aan de materialiteit van de verf. De auteur ontleedt Appels schilderij laag na laag. De uitkomst is ietwat ontwonderend. Waren de CoBrA-kunstenaars wel zo 'vrij' als ze zelf graag wilden geloven?

Phoebus Focus XV

EEN ZEEMAN EN EEN VROUW IN OMHELZING

Peter Paul Rubens (1577-1640) en de moderne schilderkunst

NILS BÜTTNER

Nog steeds associëren we Peter Paul Rubens met grootse taferelen vol dramatiek en emotie. Toch schilderde hij ook kleinere, meer ingetogen schilderijen. *Een zeeman en een vrouw in omhelzing* is daar een treffend voorbeeld van — en wat voor een! Rubens observeert direct, is eerlijk in zijn observatie en toont zo de mens in al zijn menselijkheid. In zijn historietafereelen sublimeert hij die menselijke eigenschappen vervolgens tot een goddelijke apotheose. Maar soms, zoals in dit intieme werk uit ca. 1615-1618, versterkt Rubens het menselijke net, tot op het punt dat het bijna dierlijk wordt. Dat doet hij bewust: volgens Rubens' artistieke theorieën bezitten mensen dierlijke karaktertrekken, en die vertalen zich ook anatomisch. Rubens-expert Nils Büttner analyseert het werk en ontdekt de vele gelijkenissen met andere kunstwerken van de meester.

Phoebus Focus XVI

DESCRITTIONE DI TUTTI I PAESI BASSI

Lodovico Guicciardini (1521-1589) in de ban van de Lage Landen

DINA ARISTODEMO

In de zestiende eeuw ontdekt de westerse mens de wereld. De topografie beleeft in die periode een ongekende bloei. Gedreven door nieuwsgierigheid en zich goed bewust van de mercantiele voordelen brengen onder anderen Gerard Mercator en Abraham Ortelius de wereld in kaart. Terwijl zij landen aan de hand van nauwkeurige opmetingen in overzichtelijke kaarten vertalen, kiest de Italiaan Lodovico Guicciardini (1521-1594) voor het woord. In zijn magnum opus, *Descrittione di tutti i Paesi Bassi* (Beschrijving van de Nederlanden) uit 1588, beschrijft hij letterlijk 'de hele Nederlanden'. Niets van zijn nieuwe thuisland ontsnapt aan het scherpe oog of de zin voor volledigheid van deze Florentijnse edelman. Niet alleen is de *Descrittione* daarom een levenswerk om u tegen te zeggen, het was zowel in de zestiende eeuw als vandaag een ontzagwekkende bron van informatie over de Lage Landen.

Phoebus Focus XVII

HAARNETTEN EN ANDERE HOOFDDEKSELS

Het hoofd getooid van de late oudheid tot islamitisch Egypte (400-1500)

PETRA LINSCHIED

In zowat alle culturen ter wereld waren — en zijn — losse haren moreel verdacht, en als dat niet zo is, symboliseren ze vermeende vrijheid. Meestal echter moet er worden ingebonden. Al in de oudheid ontstaat zo de 'geschiedenis' van het kapsel en de hoofddoek. Archeologe Petra Linscheid introduceert de collectie historische hoofddeksels uit Egypte van The Phoebus Foundation. De verzameling neemt een tijdsperiode van meer dan duizend jaar in beslag.

Phoebus Focus XVIII

PORTRET VAN ELISABETH JORDAENS

Jacob Jordaens' (1593-1678) ode aan zijn oudste dochter en het landleven

LEEN KELCHTERMANS

Wie was Elisabeth Jordaens? Wanneer portretteerde haar vader, de beroemde Jacob Jordaens, haar en waarom ziet ze eruit als een boerinnetje? In deze publicatie onderzoekt Leen Kelchtermans de identiteit en context van het blozende portret van Elisabeth Jordaens uit ca. 1637-1645.

Phoebus Focus XIX

STUDIE VAN EEN JONGE VROUW

Een bijzondere blik in het atelier van Michaelina Wautier (1604-1689)

KATRIJN VAN BRAGT & SVEN VAN DORST

Deze *Studie van een jonge vrouw* (ca. 1649-1659) van de Brusselse kunstenaar Michaelina Wautier lijkt op het eerste gezicht een gewone studie. Niets is minder waar! Een blik in detail en achter de verflagen onthult grote geheimen van deze vergeten belangrijke kunstenaar. Niet alleen haar markante leven zelf maar ook het intrigerende werk roept veel vragen op. Wie is de afgebeelde vrouw? Hoe kwam het werk tot stand en wat was de functie ervan? Dankzij recent materiaaltechnisch onderzoek is het mogelijk de schilderes aan het werk te zien. Dit boek geeft dan ook een uitzonderlijke inzicht in het atelier van Michaelina Wautier.

Phoebus Focus XX

DE STERVENDE MARIA MAGDALENA

Melchior de la Mars (ca. 1580-1650) en de kracht van emotie in de Contrareformatie

LIEKE WIJNIA

In dit boek trekt Lieke Wijnia de lezer mee in de geschiedenis van de heilige Maria Magdalena en die van de weinig bekende kunstenaar Melchior de la Mars. Bovendien houdt de auteur ons een spiegel voor. Want in deze gekke (post) pandemietijden is De la Mars' Maria Magdalena misschien wel relevanter dan ooit.

Phoebus Focus XXI

PORTRET VAN EEN MAN

Michael Sweerts (1618-1664) en de elegante, Brusselse portretkunst

LARA YEAGER-CRASSELLT

Rubens, Van Dyck, Jordaens... Antwerpen staat bekend om zijn vele getalenteerde artiesten. Maar hoe zit het eigenlijk met Brussel? Onderzoekster Lara Yeager-Crasselt voert de lezer mee naar de brullende Brusselse kunstscene, meer bepaald naar de buitengewone portretkunst, met Michael Sweerts als pionier.

Phoebus Focus XXII

PAULUS GESTENIGD EN PAULUS GEGEELD

Abraham Van Diepenbeecks (1596-1675) ontwerpen voor een glasramencyclus in de Antwerpse Sint-Pauluskerk

MADELEINE MANDERYCK, JAN VAN DAMME & ZSUZSANNA VAN RUYVEN-ZEMAN

Niet minder dan drie specialisten belichten twee van de schetsen die barokmeester Abraham Van Diepenbeek vervaardigde voor de glasramen van de Antwerpse Sint-Pauluskerk. De glasramen zelf hebben de tand des tijds niet doorstaan en dus zijn deze schetsen van onschatbare waarde voor de reconstructie van het oorspronkelijke interieur van de kerk.

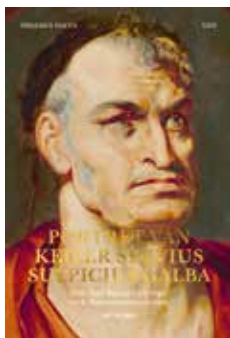
Phoebus Focus XXIII

PATERSHOL TE GENT

Jules De Bruycker (1870-1945) en de verbeelding van de stad

INGE MISSCHAERT

Kunstenaar Jules De Bruycker is een ongeëvenaard grafisch verteller. Zijn Gentse stadsgezichten en volkse voorstellingen nemen de toeschouwer telkens mee naar een verloren gewaand Gents verleden. De Bruyckers Patershol te Gent mag dan wel een getuigenverslag van het leven in een volkswijk lijken, het is in feite een aanklacht tegen het burgerlijke denken. Deze *Phoebus Focus* gaat over een intrigerende kunstenaar die als de beste etsen van zijn tijd werd gezien, over de volkse werkmens en over de verbeelding van de stad en haar bewoners. *Patershol te Gent* valt als aquarel op in het werk van De Bruycker, dat vooral uit etsen bestaat. Het weerspiegelt de kracht van deze getalenteerde kunstenaar.

Phoebus Focus XXIV

PORTRET VAN KEIZER SERVIUS Sulpicius GALBA

Peter Paul Rubens (1577-1640) en de Romeinse keizerreeksen

NILS BÜTTNER

Servius Sulpicius Galba (kortweg Galba) is een Romeins senator en generaal die Nero in het Vierkeizerjaar, 68-69 n.Chr., ten val brengt en opvolgt. In deze editie van Phoebus Focus plaatst Nils Büttner het bijzondere keizersportret dat Peter Paul Rubens (1577-1640) van hem maakte in zijn context. Büttner neemt de lezer niet alleen mee naar het Rome van de eerste eeuw, maar analyseert ook de drager en de schilderwijze van Rubens, zijn fascinatie voor de oudheid, zijn inspiratiebronnen en zijn vele inventies. Daarnaast gaat hij dieper in op de lange beeldende traditie van heersersportretten en hun plaatsing in barokke interieurs.

Phoebus Focus XXV

HEILIGE BEGGA

Over Jacob Jordaens (1593-1678), de begijnen en hun fictieve stichteres

LEEN KELCHTERMANS

In deze *Phoebus Focus* schrijft Leen Kelchtermans over religieuze vrouwen en hun devotie maar ook over katholiek en dynastiek machtsvertoon. Ze neemt de lezer mee van de zevende naar de zeventiende eeuw en vertelt hoe Begga, dochter van Itta van Nijvel (ca. 592-652) en Pepijn de Oudere (ca. 580-639), in 1630 aangewezen wordt als stichteres van de bloeiende begijnenbeweging. Rond 1635 penseelde de Vlaamse barokke topser Jacob Jordaens (1593-1678) *Heilige Begga*, een schilderij dat bulkt van de boeiende verhalen. Deze editie van *Phoebus Focus* maakt zowel van de heilige Begga als van Jacob Jordaens weer mensen van vlees en bloed.

Phoebus Focus XXVI

PLEURANTS

Albaste treurfiguren voor het grafmonument van Jan van Berry (1340-1416)

MATTHEW REEVES

In deze *Phoebus Focus* bestudeert Matthew Reeves de albaste pleurants op het grafmonument van de befaamde hertog Jan Van Berry (1340-1416). Wie waren deze mannen, voor wie werden deze beelden gemaakt en waarom? Matthew Reeves vertelt het verhaal van een van Frankrijks rijkste prinses, Jan van Berry, zijn intense liefde voor de kunst en de manieren waarop beeldhouwkunst gebruikt werd om te herdenken, tot gebed aan te sporen en politieke doeleinden te dienen.

Phoebus Focus XXVII

PORTRET VAN HENRICUS LIBERTI

Een muzikaal schilderij van Antoon Van Dyck (1599-1641)

TIMOTHY DE PAEPE

De Antwerpse barokke portretspecialist Antoon Van Dyck schilderde Henricus Liberti omstreeks 1627-1632 als een zelfbewuste en getalenteerde musicus, iemand die wist wat hij waard was. Vandaag de dag is nog slechts een handvol van Liberti's muziekwerken bewaard en over het leven van deze Antwerpse klaviervirtuoos en componist zijn er in de archieven amper nog sporen te vinden. Dat de musicus niet vergeten is, danken we grotendeels aan Van Dycks magistrale *Portret van Henricus Liberti* dat zich nu in de collectie van The Phoebus Foundation bevindt. Deze *Phoebus Focus* zoomt in op de prestigieuze geschiedenis van Van Dycks portret en brengt de gegevens over Liberti's leven en oeuvre samen.

Phoebus Focus XXVIII

BLOEMENVAAS MET VARKENSBROOD EN EDELSTENEN

Een geschilderd juweel van Jan I Brueghel (1568-1625)

SVEN VAN DORST

Narcisjes, neerhangende roze rozen, een oranje lelie, gevlamde tulpen, felblauwe irissen,... De variatie aan bloemen en de felle kleuren zijn overweldigend en spatten van dit paneeltje. *Bloemenvaas met varkensbrood en edelstenen* is een meesterwerk van een van de belangrijkste schilders uit de late zestiende en vroege zeventiende eeuw: Jan I Brueghel (1568-1625). Hoewel hij ook wel 'Bloemenbrueghel' werd genoemd, begon hij pas als late dertiger bloemenvazen te schilderen. *Bloemenvaas met varkensbrood en edelstenen* is een van de vroegste en mooiste voorbeelden. Aan de hand van dit overweldigende pronkstuk zoomt deze *Phoebus Focus* in op de inspiratiebronnen, de drijfveren en de werkwijze van de meester die zich met zo veel overgave en precisie richtte op al die bloemenpracht.

Phoebus Focus XIX

WAR LACE

Vrouwen, voedselhelp en vaderlandsliefde in de Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

WENDY WIERTZ

Wist je dat de kantproductie in België een ongekende bloei kende tijdens de Eerste Wereldoorlog? Het lijkt haast contradictorisch maar tijdens de Grote Oorlog waren kantwerksters naarstig aan het werk, onder impuls van koningin Elisabeth. De kant die geklost werd, werd verkocht in de geallieerde landen ten voordele van oorlogsveteranen. De grootste afzetmarkt waren ongetwijfeld de Verenigde Staten, waar tot op vandaag nog veel van deze *war lace* fragmenten bewaard worden. Kenmerkend voor deze unieke objecten is de vaderlandslievende iconografie: de fragmenten, zakdoeken en tafellakens zijn versierd met wapenschilden, klauwende leeuwen en heraldiek.

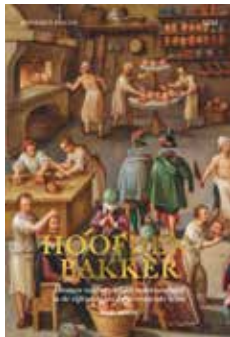
Phoebus Focus XXX

SUZANNA EN DE OUDERLINGEN

#MeToo in de tijd van Hendrick De Clerck (ca. 1560-1630)

KATHARINA VAN CAUTEREN

In deze editie van *Phoebus Focus* ontleedt Katharina Van Cauteren, stafchef van The Phoebus Foundation, de verschillende betekenissen en motieven achter de moraliserende Bijbelse voorstelling van het schilderij *Suzanna en de ouderlingen* door Hendrick De Clerck. Dit verhaal van macht, intimidatie, seks en onrechtvaardigheid blijkt hedendaags er dan ooit met het #MeToo-verhaal in onze gedachten.

Phoebus Focus XXXI

HOOFDENBAKKER

Dromen van menselijke maakbaarheid in de vijftiende tot de zeventiende eeuw

WENDY WAUTERS

In de collectie van The Phoebus Foundation bevindt zich een zonderling tafereel met de al even zonderlinge titel *Hoofdenbakker*. Bevroren in de actie houdt een bakkersknecht zijn kapmes omhoog om met een welgemikte zwaai de man voor hem te onthoofden. De raadselachtige titel in combinatie met het vreemd ogende tafereel roept heel wat vragen op. Liep er werkelijk een bakker rond die zijn klanten onthoofdde? Voerde de man een schandstraf uit, een vroege variant van plastische chirurgie of is er nog iets anders aan de hand?

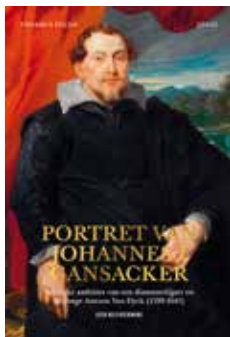
Phoebus Focus XXXII

KURSAAL EN ZEEDIJK

Léon Spilliaert (1881-1946) en de atmosferische eenzaamheid bij de zee

ANNE ADRIAENS-PANNIER

Als eenzame wandelaar in het ochtendgloren van Oostende laat Léon Spilliaert (1881-1946) zich begeistern door de desolate en onheilspellende verlatenheid van de zeedijk. De fascinatie voor ruimtetwerking en de expressie van oneindigheid liggen aan de grondslag van de talrijke dijkzichten die Spilliaert tussen 1907 en 1909 creëert en waarmee hij een unieke formele vernieuwing inluidt. Ontdek het beklievende werk *Kursaal en zeedijk* dat in deze *Phoebus Focus* centraal staat.

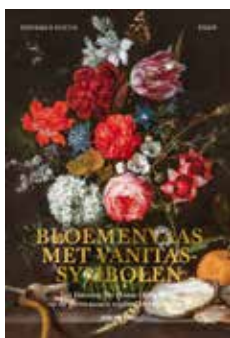
Phoebus Focus XXXIII

PORTRET VAN JOHANNES I GANSACKER

Adellijke ambities van een diamantslijper en de jonge Antoon Van Dyck (1599-1641)

LEEN KELCHTERMANS

Op slechts 21-jarige leeftijd schilderde Antoon Van Dyck het verbluffende portret van de Antwerpse Johannes I Gansacker. Deze *Phoebus Focus* vertelt het bijzondere verhaal en de geschiedenis van het portret van een ambitieuze diamantslijper en -handelaar die voor het eerst opnieuw geïdentificeerd kon worden. Ontdek alles over de ambities van Johannes I Gansacker en de jonge Antoon Van Dyck en kom alles te weten over het leven en de context van jonge, ambitieuze ondernemers in het 17de-eeuwse Antwerpen.

Phoebus Focus XXXIV

BLOEMENVAAS MET VANITAS-SYMBOLEN

Jan Davidsz. De Heem (1606-1684) op de grens tussen traditie en vernieuwing

SVEN VAN DORST

Ontdek alles over het unieke talent van de in Utrecht geboren Jan Davidsz. De Heem en duik achter de verlagen van zijn meesterwerk *Bloemenvaas met vanitasymbolen*. Restaurator en stillevenspecialist Sven Van Dorst neemt de unieke compositie onder de loep en pelt op die manier de samenstelling en betekenislagen blaadje per blaadje af.

BOEKEN

Inzicht in het verleden brengt ons dichterbij wie we nu zijn — als individu, maar ook als maatschappij. Daarom kijkt The Phoebus Foundation graag achterom. Of het nu gaat om een vroegchristelijke tunica, een schilderij van Karel Appel of een tekening van Bruegel: ieder object getuigt op een eigen manier van de context waarin het tot stand kwam. De publicaties van The Phoebus Foundation nemen de lezer mee in het verhaal achter een kunstwerk. Zo wordt wat dood leek weer tot leven gewekt.

3500 JAAR TEXTIELKUNST

ANTOINE DE MOOR, CHRIS VERHECKEN, ANDRÉ VERHECKEN

LANN00, 2009

Een standaardwerk over de geschiedenis van de vroege textielkunst. Aan de hand van hoogtepunten uit de wereldvermaarde verzameling van The Phoebus Foundation krijg je een volledig overzicht. Meer dan driehonderd weefsels en textielgerelateerde objecten — zoals juwelen, kammetjes en haarspelden — vertellen een verhaal over techniek en stijl, en vooral over mensen.

KUNST UIT LATIJNS-AMERIKA

Modern en hedendaags

LAURENS DHAENENS

LANN00, 2015

Nergens wordt de geografische diversiteit van een continent zo duidelijk als in de collectie 20ste-eeuwse Latijns-Amerikaanse kunst van The Phoebus Foundation. Van de constructieve werken van Joaquín Torres García en de kinetische kunst van Jesús Rafael Soto over de sinistere kunst van Libero Badíi tot het nieuwe realisme van Berni of de neofiguratieve kunst van Marcia Schvartz: de Foundation heeft het allemaal. In dit boek passeert een groot deel van de collectie de revue.

GOUDEN TIJDEN

Rijkdom en Status in de Middeleeuwen

VÉRONIQUE LAMBERT, PETER STABEL

LANN00, 2016

Onze wereld is het product van de late middeleeuwen. In wat nu 'Vlaanderen' heet, verschijnt een nieuwe mens op het toneel: praktisch, ondernemend, kritisch. Een mens die niet langer genoeg neemt met wat Kerk en adel hem voorspiegelen. Hij ontdekt een wereld, creëert, produceert en innoveert. In dit boek nemen academici de lezer mee op sleeptouw door de fascinerende middeleeuwen. Met aandacht voor middeleeuwse topkunstwerken en onbekende pareltjes.

POLITIEK & SCHILDERKUNST
Hendrick De Clerck (1560-1630) en de keizerlijke ambities van de aartshertogen Albrecht en Isabella

KATHARINA VAN CAUTEREN

LANN00, 2016

Op een handvol kunsthistorici na had niemand ooit gehoord van de Brusselse schilder Hendrick De Clerck (1560–1630), een tijdgenoot van Peter Paul Rubens. Ook hij werkte voor de aartshertogen Albrecht en Isabella. Maar terwijl de grote Rubens de geschiedenis inging als artistieke trendsetter en schilderende krachtpatser, raakte De Clerck in het vergeetboek. Toch waren de fijnzinnige en kleurrijke taferelen die De Clerck schilderde voor Albrecht en Isabella politieke propaganda van het hoogste niveau.

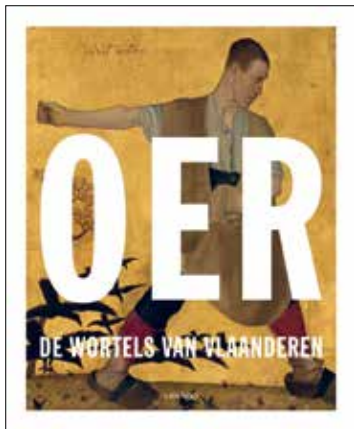

VOOR GOD & GELD
Gouden tijd van de Zuidelijke Nederlanden

KATHARINA VAN CAUTEREN, FERNAND HUTS

LANN00, 2016

Vanuit hun eigen achtergrond, persoonlijkheid en levenservaring schrijven ondernemer Fernand Huts en kunsthistorica Katharina Van Cauteren hun eigen verhaal over eenzelfde onderwerp: de Gouden tijd van de Zuidelijke Nederlanden in de middeleeuwen. In hun eigen stijl en zonder enig overleg met elkaar geven ze hun eigen visie over de ontwikkeling van het kapitalisme, de middeleeuwse wereld waarin kunst, nijverheid, landbouw, industrie, handel en financiën tot stand kwamen.

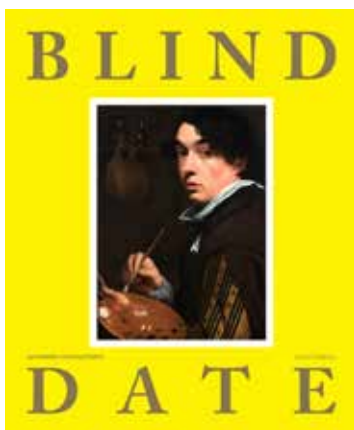

OER
De wortels van Vlaanderen

KATHARINA VAN CAUTEREN

LANN00, 2017

OER is een boek over wortels. Over wat het betekent om Vlaming te zijn. Over hoe kunstenaars als Emile Claus, Valerius De Saedeleer, George Minne en Gustave Van de Woestyne al bij het begin van de 20ste eeuw heimwee koesteren naar het Vlaanderen van hun dromen. Dit boek is een zoektocht naar wat Vlaanderen is, was, of kan zijn. Aan de hand van essays, gedichten en mijmeringen wekt *OER* de brede culturele context van de Vlaamse belle époque en het interbellum weer tot leven.

BLIND DATE
Portretten met blikken en blozen

KATHARINA VAN CAUTEREN

HANNIBAL, 2020

BLIND DATE vertelt het verhaal van de Vlaamse portretkunst aan de hand van topstukken uit de collectie van The Phoebus Foundation. Het boek is een afspraak (misschien wel een date?) met de geschiedenis: een ontmoeting met geportretteerde mannen en vrouwen uit vervlogen eeuwen. Van mannen in statig zwart, vrouwen met molensteenkragen en kinderen met gouden rammelaars tot oude besjes en zelfgenoegzame kunstenaars.

ZOT VAN DIMPNA
Acht panelen vol passie, lef en rebellie

SVEN VAN DORST

HANNIBAL, 2020

In het boek *Zot van Dimpna* neemt een groep internationale experts de lezer mee naar de wereld van de heilige Dimpna. De lezer ontdekt haar verhaal als nooit tevoren en wordt verrast door niet eerder belichte invalshoeken. We ontmoeten er de ambitieuze opdrachtgevers en treden binnen in het atelier van de meester. Het atelier van Goossen Van der Weyden, die voor het eerst uit de schaduw van zijn grootvader treedt.

WIJ
Van zalig tot zot

KATHARINA VAN CAUTEREN

HANNIBAL, 2020

WIJ vertelt het verhaal van de Vlaamse kunst uit de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw zoals je dat nooit eerder las. Het is een rollercoaster ride doorheen driehonderd jaar cultuurgeschiedenis, met in de hoofdrol: adembenemende topstukken uit de collectie van The Phoebus Foundation. Onbekende pareltjes van Hans Memling, Quinten Massijs, Peter Paul Rubens en Antoon Van Dyck nemen de lezer mee naar een wereld vol zothed en zonde, fascinatie en ambitie. *WIJ* gaat over hertogen en keizers, over rijke burgers en arme heiligen, over kunstkamers als wijnkelders en over Antwerpen als 'Hollywood aan de Schelde'.

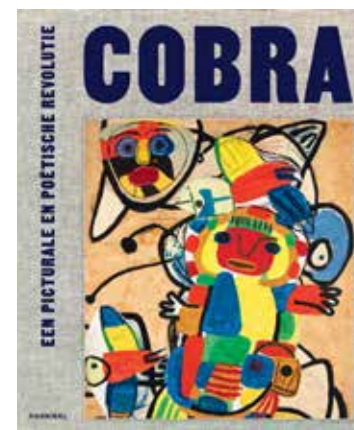

ZOT & ZOTTER
IN DE VLAAMSE SCHILDERKUNST

LARRY SILVER

HANNIBAL, 2022

Ondanks het vrome en deugdzaam leven dat de middeleeuwse mens geacht was te leven, zijn zot en ironie belangrijke motieven in de middeleeuwse kunst. In dit originele kunstboek belicht de gerenommeerde kunsthistoricus Larry Silver dit unieke thema aan de hand van tientallen topwerken van Vlaamse meesters.

CoBrA
Een picturale en poëtische revolutie

PAUL HUVENNE (RED.)

HANNIBAL, 2022

Met het Frans als voertaal was CoBrA zo goed als de laatste echt Europese beweging binnen het modernisme. Het anarchistische verhaal van CoBrA is niet alleen een belangrijk momentum in de kunstgeschiedenis, het is nog altijd springlevend en heeft vele kunstenaars geïnspireerd die nooit bij de beweging betrokken waren. Het werk dat Karel Appel, Pierre Alechinsky, Constant, Corneille en hun geestesgenoten ons nalieten — soms brutaal en onverbloemd, soms ontroerend poëtisch — blijft fascineren. Dit prachtig geïllustreerde boek toont met eenzelfde gevoel van artistieke blijheid en vrijheid de topstukken uit de CoBrA-collectie van The Phoebus Foundation.

OKV THEMANUMMERS

De Kanselarij van The Phoebus Foundation werkt regelmatig samen met Openbaar Kunstbezit Vlaanderen voor het uitbrengen van een themanummer.

Tot nu toe verschenen:

- VOOR GOD & GELD. Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden
- OER. De wortels van Vlaanderen
- VOSSEN. Expeditie in het land van Reynaert
- PIKANT. Vijf eeuwen cultuurgeschiedenis uitgekleed
- BLIND DATE. Portretten met blikken en blozen
- ZOT VAN DIMPNA. Een wereld vol passie, lef en rebellie
- FROM MEMLING TO RUBENS. The Golden Age of Flanders
- THUIS BIJ JORDAENS

SYMPOSIA

Tweejaarlijks organiseert de Kanselarij van The Phoebus Foundation een textielsymposium. Dit wereldcongres staat in het teken van zeldzame textielstukken uit de Egyptische oudheid. Verscheidene onderzoekers en experts komen aan het woord en presenteren bijpassende boeken en onderzoeksprojecten die allerlei aspecten van de textielkunst behandelen.

- *Silk Textiles in Egypt from the Roman to the Mamluk Era*, 2023
- *Garments – Continuity and Change*, 2021
- *Explorers, First Collectors And Traders Of Textiles From Egypt Of The 1st Millennium AD*, 2019
- *Textile interrelationships in the 1st millennium AD – Egypt as a textile hub*, 2017
- *Excavating, analysing, reconstructing: Textiles of the 1st millennium AD from Egypt and neighbouring countries*, 2015
- *Textiles, tools and techniques of the 1st millennium AD from Egypt and neighbouring countries*, 2013
- *Drawing the threads together: Textiles and footwear of the 1st millennium AD from Egypt*, 2011
- *Dress accessories of the 1st millennium AD from Egypt and neighbouring countries*, 2009
- *Clothing the house. Furnishing textiles of the 1st millennium AD from Egypt and neighbouring countries*, 2007
- *Methods of dating ancient textiles of the 1st millennium AD from Egypt and neighbouring countries*, 2005

Fragment van een medaillon
Egypte, ca. 650-900
THE PHOEBUS FOUNDATION

IX

PUBLIEKS WERKING

The Phoebus Foundation maakt haar collectie en onderzoek
via activiteiten en diverse media toegankelijk voor een breed publiek.

De Castilla y
Español sale
Española.
3.

LEZINGEN

Het organiseren van lezingen behoort tot de activiteiten van The Phoebus Foundation. Zo worden regelmatig uiteenzettingen gegeven bij een nieuwe publicatie in de reeks *Phoebus Focus*. De serie belicht bijzondere objecten uit de verzameling.

Ook boekvoorstellingen (al dan niet van eigen publicaties) en andere culturele evenementen kunnen gepaard gaan met een lezing of een andere vorm van introductie. Zo verzorgde de Kancelarij in 2017 de presentatie van het boek *Ik Jan Smeken* van Rick de Leeuw en Remco Sleiderink.

In 2019 presenteerde The Phoebus Foundation haar publicaties op de Antwerpse Boekenbeurs en organiseerde ze diverse lezingen.

De stand van The Phoebus Foundation op de Antwerpse boekenbeurs.

PP. 182-183

Toegeschreven aan Ramón Torres

Casta: van castisa en Spanjaard komt een Spaanse, ca. 1780

THE PHOEBUS FOUNDATION

PHOEBUS FOCUS PODCAST

The Phoebus Foundation vertaalt haar wetenschappelijke onderzoeksresultaten niet alleen via tentoonstellingen en publicaties, maar ook via podcasts naar het grote publiek. In de podcastreeks *Phoebus Focus* duikt radiomaker Koen Fillet in de verhalen en het onderzoek van kunsthistorici, restauratoren en kunstminnaars naar topstukken uit de collectie van The Phoebus Foundation.

De volledige reeks is te beluisteren via alle grote streamingplatformen, zoals Spotify, Deezer, Apple Music,...

Beluister hier de *Phoebus Focus* podcast.

Phoebus Focus op Spotify.

WIK – WAT IS KUNST?

Met WIK ontwikkelde de kanselarij van The Phoebus Foundation een gloednieuw interactief kunstplatform voor kinderen van 8 tot 12 jaar. In verschillende komische vlogs waarin kunstzinnige vragen centraal staan, nemen presentator Leonard, bekend van Ketnet, en zijn virtuele assistent JOS, met de stem van Clara Cleymans, kinderen mee op kunstavontuur. Verder biedt het platform een interactieve kunstgalerij, creatieve games en zelfs DIY-video's aan om kinderen artistiek te stimuleren.

Meer nog: WIK komt zelfs naar de klas. Op het platform kunnen leerkrachten inspiratie vinden en bovendien kant- en-klare lessuggesties voor de tweede en derde graad basisonderwijs downloaden. Deze betekenisvolle lessuggesties laten leerlingen doelgericht reflecteren over en experimenteren met kunst. Ideaal om met je leerlingen op een speelse en interactieve wijze kunst in al haar facetten te ontdekken.

www.watiskunst.be

Leonard ontmoet Jacob Jordaens.

Ontdek WIK

PHOEBUS FILES

The Phoebus Foundation brengt haar collectie ook naar het grote scherm. Met de *Phoebus Files* zet de Foundation haar schouders onder een uniek filmproject.

De televisiereeks bestaat uit verschillende, losstaande afleveringen waarbij telkens een fictief verhaal opgehangen wordt aan een meesterwerk uit de collectie van The Phoebus Foundation. Het zijn eigentijdse, verrassende verhalen, voorzien van een vleugje romantiek, humor, en de nodige dosis spanning en mysterie.

De eerste twee afleveringen, geregisseerd door Vlaams toptalent Raf Reyntjens, werden reeds opgenomen en belichten *Het Parisoordeel* van Hendrick De Clerck en *Meisje aan de Leie* van Emile Claus. Voor de distributie en de productie van de vervolgafleringen is The Phoebus Foundation volop in gesprek met diverse internationale televisiezenders en streamingplatformen.

Meisje aan de Leie van Emile Claus, verfilmd door Raf Reyntjens in opdracht van The Phoebus Foundation.

BEELDRECHTEN

PP. 82-83, 162-163:

© Koller Auctions / Oliver Nanzig

PP. 86-87, 89, 156-157, 160-161:

© Kristof Vrancken

P. 97:

© Timothy De Paepe

PP. 113-117, 121, 125, 139:

© Luk Monsaert

P. 118:

© Tom D'haenens

P. 122:

© Kristi Sits

P. 126:

© Sam Tobiana

P. 131:

© Denver Art Museum

P. 159:

© Daniel Libeskind

PP. 188-189

Diego Rivera

Landschap met bergen en fruitbomen, 1948

THE PHOEBUS FOUNDATION

Alle overige beelden © The Phoebus Foundation

The Phoebus Foundation dankt alle instellingen en fotografen die beeldmateriaal aanleverden, en dan in het bijzonder Adri Verburg, Dominique Provost en Michel Wuyts.

COLOFON

SAMENSTELLING

Katharina Van Cauteren

EINDREDACTIE

Patrick De Rynck
Maartje De Wilde,
Katrijn Van Bragt
Hannah Thijs

GRAFISCH ONTWERP

Paul Boudens

DRUK

Guido Maes, Gent

UITGEVER

Kanselarij Phoebus Foundation vzw

Wie The Phoebus Foundation op de voet wil volgen, kan terecht op
WWW.PHOEBUSFOUNDATION.ORG

© Kanselarij Phoebus Foundation vzw, 2023

D/2023/14.672/1

© Sabam België, 2023

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Als u opmerkingen of vragen heeft, dan kan je contact opnemen met ons: info@phoebusfoundation.org

**THE PHOEBUS FOUNDATION
CHANCELLERY**

**JAN VAN RIJSWIJCKLAAN 126
2018 ANTWERP | BELGIUM**